

Βρυξέλλες, 24 Οκτωβρίου 2023
(OR. en)

14280/23

POLMAR 53	MARE 23
POLGEN 145	JAI 1326
POLMIL 271	CSDP/PSDC 709
CYBER 245	CFSP/PESC 1404
HYBRID 71	ENV 1137
RELEX 1190	PECHE 443
COMAR 41	TRANS 422
MAR 125	PROCIV 70

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων/Συμβούλιο
Θέμα:	Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα (EUMSS) και το σχέδιο δράσης της

Επισυνάπτονται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες τα προαναφερόμενα συμπεράσματα του Συμβουλίου, η αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα (EUMSS) και το σχέδιο δράσης της, όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο (Γενικές Υποθέσεις) στις 24 Οκτωβρίου 2023.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

**σχετικά με την αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα (EUMSS)
και το σχέδιο δράσης της**

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ:

- τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα της 24ης Ιουνίου 2014¹ και το πρώτο σχέδιο δράσης της 17ης Δεκεμβρίου 2014².
- τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2018, για την αναθεώρηση του σχεδίου δράσης για τη στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα (EUMSS)³.
- τα συμπεράσματα του Συμβουλίου, της 22ας Ιουνίου 2021, για την ασφάλεια στη θάλασσα⁴.
- τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διεθνή διακυβέρνηση των ωκεανών, της 13ης Δεκεμβρίου 2022⁵.
- τη Στρατηγική πυξίδα για την ασφάλεια και την άμυνα — Για μια Ευρωπαϊκή Ένωση που προστατεύει τους πολίτες, τις αξίες και τα συμφέροντά της και συμβάλλει στη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, της 21ης Μαρτίου 2022⁶.
- την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και του ύπατου εκπροσώπου σχετικά με την επικαιροποίηση της στρατηγικής της ΕΕ για τη ναυτιλιακή ασφάλεια και του σχεδίου δράσης της· τη βελτιωμένη στρατηγική της ΕΕ για τη ναυτιλιακή ασφάλεια όσον αφορά εξελισσόμενες απειλές στη θάλασσα, της 10ης Μαρτίου 2023⁷.

¹ 11205/14

² 17002/14

³ 10494/18

⁴ 9946/21

⁵ 15973/22

⁶ 7371/22

⁷ 7311/23 + ADD 1

1. ΕΓΚΡΙΝΕΙ την αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα και το σχέδιο δράσης της, όπως περιέχονται στα παραρτήματα των παρόντων συμπερασμάτων, τα οποία αντικαθιστούν τη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα του 2014 και το αναθεωρημένο σχέδιο δράσης του 2018 και αξιοποιούν τα επιτεύγματά τους· η ΕUMSS και το σχέδιο δράσης της αποσκοπούν να ενισχύσουν τον περιφερειακό και διεθνή ρόλο της ΕΕ και να διασφαλίσουν περαιτέρω την πρόσβαση της ΕΕ σε έναν ολοένα και πιο αμφισβητούμενο θαλάσσιο τομέα, ιδίως υπό το πρίσμα των συνεπειών του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας·
2. ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι, από το 2014, η στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα (ΕUMSS) και το σχέδιο δράσης παρέχουν το πλαίσιο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα. Η στρατηγική έχει προωθήσει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ στρατιωτικών και μη στρατιωτικών αρχών, ιδίως μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών. Έχει συμβάλει στην προώθηση της διακυβέρνησης στη θάλασσα βάσει κανόνων και έχει δώσει ώθηση στη διεθνή συνεργασία. Αποσκοπεί να ενισχύσει την αυτονομία και τη ικανότητα της ΕΕ να ανταποκρίνεται στις αυξανόμενες απειλές για την ασφάλεια στη θάλασσα, καθώς και να καταστήσει ευρύτερα γνωστή την προβληματική του θαλάσσιου τομέα·
3. ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ότι η αναθεωρημένη ΕUMSS καθορίζει το πλαίσιο ώστε η ΕΕ να αναλάβει περαιτέρω δράση για να διαφυλάξει τα συμφέροντά της στη θάλασσα και να προστατεύσει τους πολίτες, τις αξίες και την οικονομία της, προωθώντας παράλληλα διεθνείς κανόνες και πλήρη συμμόρφωση με τις διεθνείς πράξεις, ιδίως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS)·
4. ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΕΙ ότι το αναθεωρημένο σχέδιο δράσης της ΕUMSS θα υλοποιηθεί από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους και σε στενή συνεργασία με χώρες και οργανισμούς που συμμερίζονται τις ίδιες απόψεις·

5. ΚΑΛΕΙ όλους τους φορείς υλοποίησης, ιδίως τα κράτη μέλη, την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο, να συνεργαστούν στενά και, κατά περίπτωση, με άλλα όργανα και οργανισμούς της ΕΕ, να εφαρμόσουν τη στρατηγική και το σχέδιο δράσης της, αξιοποιώντας τα επιτεύγματα της EUMSS από το 2014, διασφαλίζοντας συνοχή με άλλες τομεακές πολιτικές της ΕΕ και χρησιμοποιώντας σχετικά μέσα και δράσεις πολιτικής, υπό τη συνολική καθοδήγηση της στρατηγικής πυξίδας· ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΕΙ ότι το σχέδιο δράσης υπόκειται σε τακτική επανεξέταση και επικαιροποίηση, εφόσον απαιτείται·
6. ΖΗΤΕΙ εστιασμένη και τακτική υποβολή εκθέσεων σχετικά με την υλοποίηση του σχεδίου δράσης, μεταξύ άλλων μέσω της Ομάδας «Θαλάσσια θέματα — EUMSS», προκειμένου να διευκολυνθεί η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, καθώς και να ενισχυθεί η ευαισθητοποίηση και η παρακολούθηση των δραστηριοτήτων υλοποίησης, να παρακολουθείται η πρόοδος, να αξιολογούνται οι απειλές και οι προκλήσεις και να αντιμετωπίζονται τυχόν κενά·
7. ΚΑΛΕΙ την Επιτροπή και τον ύπατο εκπρόσωπο να υποβάλουν στο Συμβούλιο κοινή έκθεση προόδου με συνεισφορές των κρατών μελών τρία έτη μετά την έγκριση της στρατηγικής από το Συμβούλιο.

Αναθεωρημένη στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ασφάλεια στη θάλασσα έχει ζωτική σημασία για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) και τα κράτη μέλη της. Από κοινού, τα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν τη μεγαλύτερη συνδυνασμένη αποκλειστική οικονομική ζώνη στον κόσμο. Η οικονομία της ΕΕ εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ασφάλεια και την προστασία των ωκεανών: πάνω από το 80 % του παγκόσμιου εμπορίου διεξάγεται διά θαλάσσης, περίπου τα δύο τρίτα του παγκόσμιου εφοδιασμού πετρελαίου και αερίου είτε εξορύσσονται στη θάλασσα είτε μεταφέρονται δια θαλάσσης¹, και έως και το 99 % των παγκόσμιων ροών δεδομένων διαβιβάζονται μέσω υποθαλάσσιων καλωδίων². Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική διακυβέρνηση των ωκεανών, να προστατευθούν οι ωκεανοί και ο θαλάσσιος βυθός, και να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό της βιώσιμης γαλάζιας οικονομίας³, ο παγκόσμιος θαλάσσιος τομέας θα πρέπει να είναι ασφαλής.

Από το 2014, η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα (EUMSS) και το σχετικό σχέδιο δράσης⁴ παρέχουν το πλαίσιο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα. Η στρατηγική έχει προωθήσει τη στενότερη συνεργασία μεταξύ στρατιωτικών και μη στρατιωτικών αρχών, ιδίως μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών. Έχει συμβάλει στην προώθηση της διακυβέρνησης στη θάλασσα βάσει κανόνων και έχει δώσει ώθηση στη διεθνή συνεργασία. Έχει ενισχύσει την αυτονομία της ΕΕ και την ικανότητά της να αντιμετωπίζει απειλές για την ασφάλεια στη θάλασσα⁵.

Η παρούσα στρατηγική βασίζεται στην EUMSS του 2014 και την αντικαθιστά. Εξακολουθεί δε να διέπεται από τις αρχές της EUMSS του 2014: διατομεακή προσέγγιση, λειτουργική ακεραιότητα, σεβασμός των διεθνών κανόνων —διεθνές δίκαιο, ανθρώπινα δικαιώματα και δημοκρατία, και πλήρης συμμόρφωση με τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS)— και πολυμερής προσέγγιση της θάλασσας.

¹ 10729/22

² [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA\(2022\)702557_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/IDAN/2022/702557/EXPO_IDA(2022)702557_EN.pdf)

³ 8810/21

⁴ 11205/14 και 10494/18

⁵ 9946/21

Η παρούσα στρατηγική αφορά ιδίως κάθε ευρωπαϊκή θαλάσσια περιοχή και υποπεριοχή, και συγκεκριμένα τον Ατλαντικό Ωκεανό, τη Βαλτική Θάλασσα, τον Εύξεινο Πόντο, τη Μεσόγειο Θάλασσα, τη Βόρεια Θάλασσα, τον Αρκτικό Ωκεανό και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές⁶.

Ωστόσο, το γεγονός ότι η ασφάλεια στη θάλασσα σε οποιοδήποτε μέρος του πλανήτη επηρεάζει αναπόφευκτα τον υπόλοιπο κόσμο σημαίνει ότι το εύρος των συμφερόντων της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα έχει παγκόσμιο χαρακτήρα.

Η ΕΕ διαδραματίζει ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο ως πάροχος ασφάλειας στη θάλασσα σε παγκόσμιο επίπεδο, διεξάγοντας τις δικές της ναυτικές επιχειρήσεις, π.χ. Atalanta⁷ και Irini⁸, εφαρμόζοντας την έννοια της «Συντονισμένης Παρουσίας στη Θάλασσα» (ΣΠΘ)⁹, και προωθώντας την επίγνωση καταστάσεων στον θαλάσσιο τομέα, συνεργαζόμενη με ευρύ φάσμα εξωτερικών εταίρων. Επιπλέον, τα επιχειρησιακά συστήματα του προγράμματος Corepnicus που αφορούν τη θαλάσσια επιτήρηση και την επιτήρηση των συνόρων, τα οποία υλοποιούνται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA) και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (Frontex) παρέχουν διαστημικές παρατηρήσεις, συμπληρώνοντας τις υπηρεσίες πλοήγησης των δορυφόρων του προγράμματος Galileo.

Το συνολικό στρατηγικό περιβάλλον υφίσταται δραστικές αλλαγές. Λόγω της κλιματικής κρίσης και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος, της συνεχούς ανάπτυξης διαφόρων μορφών παράνομης διακίνησης και λεηλασίας θαλάσσιων πόρων, όπως η παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη (ΠΑΑ) αλιεία, των απειλών κατά των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών και των συνεπειών της παράνομης και αδικαιολόγητης στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, απαιτείται αυξημένη δράση από την ΕΕ ως διεθνή πάροχο ασφάλειας.

⁶ Ο θαλάσσιος τομέας της ΕΕ περιλαμβάνει τα χωρικά ύδατα, τις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες και την υφαλοκρηπίδα των κρατών μελών της ΕΕ, όπως ορίζονται στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982, καθώς και όλες τις νόμιμες χρήσεις του ωκεανού και των θαλασσών που προβλέπονται σε αυτήν.

⁷ <https://eunavfor.eu/>

⁸ <https://www.operationirini.eu/>

⁹ 6256/22 και 6255/22

Με βάση τη στρατηγική πυξίδα της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Μάρτιο του 2022¹⁰ και την κοινή ανακοίνωση για τη ναυτιλιακή ασφάλεια του Μαρτίου του 2023¹¹, η παρούσα αναθεώρηση της EUMSS και του σχεδίου δράσης της αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων. Αποτελεί ευκαιρία για την προώθηση βιώσιμων λύσεων για τα προβλήματα ασφάλειας στη θάλασσα. Αποτελεί επίσης ευκαιρία για την περαιτέρω ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ και των κρατών μελών της σε διεθνές επίπεδο και την περαιτέρω διασφάλιση της πρόσβασης της ΕΕ σε έναν ολοένα και πιο αμφισβητούμενο θαλάσσιο τομέα.

Η αναθεωρημένη EUMSS αποτελεί το πλαίσιο για την ανάληψη περαιτέρω δράσης από την ΕΕ, με σκοπό την προστασία των συμφερόντων της στη θάλασσα, καθώς και την προστασία των πολιτών, των αξιών και της οικονομίας της. Στόχος είναι η προώθηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, καθώς και η διαφύλαξη της ελευθερίας των εμπορευματικών ροών και της ναυσιπλοΐας, με παράλληλη τήρηση της αρχής της βιωσιμότητας και της προστασίας της βιοποικιλότητας. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα εφαρμόσουν την αναθεωρημένη στρατηγική, σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους.

II. ΕΞΕΛΙΣΣΟΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΕΣ ΑΠΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Πολλά έχουν αλλάξει στο παγκόσμιο γεωπολιτικό πλαίσιο αφότου εγκρίθηκε η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα το 2014 γι' αυτό και απαιτείται νέα και ενισχυμένη δράση. Η ανάλυση απειλών της ΕΕ καταδεικνύει ότι η ΕΕ αντιμετωπίζει αυξημένες απειλές και προκλήσεις, μεταξύ άλλων και στον θαλάσσιο τομέα¹². Ο στρατηγικός ανταγωνισμός για ισχύ και πόρους εντείνεται. Οι απειλές καθίστανται ολοένα και πιο πολυσύνθετες και πολυεπίπεδες, καθώς ορισμένες χώρες επιδιώκουν να αναπροσδιορίσουν τις βασικές αρχές της πολυμερούς τάξης που βασίζεται σε κανόνες, μεταξύ άλλων μέσω παραβιάσεων της εθνικής κυριαρχίας και των συνόρων και άλλων αναθεωρητικών ενεργειών, όπως πράξεις που συνιστούν παραβιάσεις της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας και αξιώσεις στον θαλάσσιο χώρο που αντιβαίνουν στο διεθνές δίκαιο, ιδίως την UNCLOS. Η αδικαιολόγητη και απρόκλητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας επανέφερε τον πόλεμο στην Ευρώπη. Πρόκειται για μείζονα μεταβολή στο ευρωπαϊκό στρατηγικό περιβάλλον, με αρνητικές δευτερογενείς επιπτώσεις όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα και την ευρωπαϊκή οικονομία, επηρεάζοντας τους ευρωπαίους πολίτες και τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις.

¹⁰ Στρατηγική πυξίδα, έγγρ. 7371/22

¹¹ 7311/23 + ADD 1

¹² Η ανάλυση απειλών της ΕΕ είναι μια ολοκληρωμένη και ανάλυση βασισμένη στη συλλογή πληροφοριών σχετικά με το φάσμα των απειλών και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ή ενδέχεται να αντιμετωπίσει στο μέλλον η ΕΕ. Επικαιροποιείται τακτικά και χρησιμεύει ως πηγή γενικών πληροφοριών για την εκπόνηση και την υλοποίηση της στρατηγικής πυξίδας της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα.

Η ασφάλεια στη θάλασσα αντιμετωπίζει προκλήσεις σε πολλές περιοχές, περιλαμβανομένων των εδαφικών και θαλάσσιων διαφορών, του ανταγωνισμού για τους φυσικούς πόρους και των απειλών κατά της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας και των δικαιωμάτων αφενός της αβλαβούς διέλευσης και αφετέρου του πλου διέλευσης. Οι προκλήσεις αυτές δημιουργούν εντάσεις και αστάθεια σε θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ.

Παρατηρείται επίσης αύξηση των προκλήσεων για την παγκόσμια ασφάλεια στη θάλασσα πέραν των ευρωπαϊκών θαλάσσιων λεκανών, όπως στον Κόλπο της Γουινέας, στον Κόλπο του Άντεν, στα στενά του Ορμούζ, στα στενά της Μαλάκας και στη Νότια Σινική Θάλασσα, που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα συμφέροντα των κρατών μελών της ΕΕ και των εταίρων τους. Ορισμένες χώρες εκτός ΕΕ αυξάνουν την αποφασιστικότητά τους καθώς και τις στρατιωτικές τους δυνατότητες στη θάλασσα και καταφεύγουν σε μονομερείς ενέργειες, μεταξύ άλλων με τη χρήση ή την απειλή χρήσης βίας κατά άλλων χωρών. Αυτό περιλαμβάνει προκλήσεις και μονομερείς ενέργειες κατά κρατών μελών της ΕΕ και παραβιάσεις κυριαρχικών δικαιωμάτων κατά παράβαση του διεθνούς δικαίου. Οι ενέργειες αυτές θέτουν υπό αμφισβήτηση το κράτος δικαίου και τη διεθνή τάξη που βασίζεται στην UNCLOS.

Η περιοχή του Ινδοειρηνικού, όπου η ΕΕ έχει εξόχως απόκεντρες περιοχές (στον Ινδικό Ωκεανό) και υπερπόντιες χώρες και εδάφη (στον Ειρηνικό Ωκεανό), έχει καταστεί περιοχή έντονου γεωπολιτικού ανταγωνισμού. Η επίδειξη βίας και οι αυξημένες εντάσεις σε περιοχές όπως η Νότια και Ανατολική Σινική Θάλασσα και τα στενά της Ταϊβάν επηρεάζουν την παγκόσμια και την ευρωπαϊκή ασφάλεια και ευημερία. Η διατήρηση της σταθερότητας και της ασφάλειας σε βασικές ναυτιλιακές οδούς, όπως τα στενά της Μαλάκας και της Σιγκαπούρης, το Κέρας της Αφρικής και ο Ινδικός Ωκεανός, απαιτούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να εντείνουν τη δράση τους ως προς την παρουσία και τις πρωτοβουλίες εταιρικής σχέσης και συνεργασίας, σύμφωνα με τη στρατηγική της ΕΕ για τη συνεργασία στον Ινδοειρηνικό.

Η κλιματική αλλαγή και η θαλάσσια ρύπανση αναμένεται να έχουν σημαντικές και μακροχρόνιες δυσμενείς συνέπειες για την ασφάλεια στη θάλασσα. Μεταξύ αυτών μπορεί να συγκαταλέγονται η απώλεια βιοποικιλότητας, η εξάντληση ιχθυαποθεμάτων, οι πλημμύρες σε παράκτιες περιοχές και νησιά, η απώλεια κοραλλιογενών υφάλων, μαγκρόβιας βλάστησης και άλλων υγροτόπων¹³. Είναι σημαντικό να γίνουν καλύτερα κατανοητές οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος των παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών, και να ελαχιστοποιηθούν όποτε είναι δυνατόν οι επιπτώσεις τους στην ασφάλεια στη θάλασσα, μεταξύ άλλων μέσω εν εξελίξει και νέων στοχευμένων ερευνών. Η κλιματική αλλαγή και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος λειτουργούν ως πολλαπλασιαστές των κινδύνων αυξάνοντας την αστάθεια και την ανισότητα, επιδεινώνοντας το διεθνικό έγκλημα, την πειρατεία και τις εντάσεις για τους θαλάσσιους πόρους. Αυτό απαιτεί μια νέα οπτική η οποία θα δώσει στην ΕΕ τη δυνατότητα να καταστήσει την κοινωνία πιο ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, να προστατεύσει τη φύση και να αντιστρέψει την υποβάθμιση των οικοσυστημάτων¹⁴. Αντίστοιχα, κενά ασφαλείας στη θάλασσα μπορεί να οδηγήσουν σε περιβαλλοντικές καταστροφές, όπως η παρεμπόδιση της πρόσβασης σε μολυσμένους χώρους, η εκτροπή κονδυλίων από την προστασία του περιβάλλοντος ή οι πράξεις δολιοφθοράς κατά θαλάσσιων υποδομών. Επιπλέον, οι συνέπειες της στρατιωτικής επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας είναι καταστροφικές για τους ανθρώπους, την οικονομία, την κοινωνία και το περιβάλλον, περιλαμβανομένης της απώλειας βιοποικιλότητας.

¹³Εκθέσεις SROCC (2019) και WGII της IPCC, AR6 (2022)

¹⁴ 8219/20

Οι επιθέσεις κατά των αγωγών Nord Stream στη Βαλτική Θάλασσα το 2022, η μη επιτρεπόμενη παρουσία γύρω από κρίσιμες θαλάσσιες υποδομές στη Βόρεια Θάλασσα και οι επαναλαμβανόμενες κυβερνοεπιθέσεις κατά θαλάσσιων υποδομών, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο υβριδικών εκστρατειών, απαιτούν από την ΕΕ να ενισχύσει τη δράση της και να προστατεύσει αποτελεσματικότερα τις κρίσιμες υποδομές της, ιδίως μέσω της ανάπτυξης καινοτόμων τεχνολογιών. Καθώς ο κλάδος της θάλασσας τελεί υπό ψηφιακό μετασχηματισμό, η πολυπλοκότητά του και τα δυνητικά τρωτά του σημεία έχουν αυξηθεί. Αυξάνεται ολοένα και περισσότερο η πιθανότητα χρήσης μέσων του κυβερνοχώρου από κακόβουλους παράγοντες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο υβριδικών εκστρατειών, με στόχο τις θαλάσσιες υποδομές, περιλαμβανομένων των υποθαλάσσιων καλωδίων και αγωγών, των εγκαταστάσεων ενέργειας, καθώς και των λιμένων και των πλοίων. Η σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με συντονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο Ένωσης με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών¹⁵ αναγνωρίζει αυτή την ανάγκη για ανάληψη δράσης. Επιπλέον, η σύσταση της Επιτροπής σχετικά με τους στόχους της Ένωσης για την ανθεκτικότητα στις καταστροφές καθορίζει μέτρα που μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της ετοιμότητας και της ικανότητας αντίδρασης της ΕΕ και των κρατών μελών σε φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, μεταξύ άλλων στη θάλασσα¹⁶.

Οι απειλές και οι παράνομες δραστηριότητες —όπως η πειρατεία και οι ένοπλες ληστείες στη θάλασσα, η αντικανονική μετανάστευση, το οργανωμένο έγκλημα, περιλαμβανομένων της λαθραίας διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, η εμπορία όπλων και ναρκωτικών, η τρομοκρατία, η παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη (ΠΑΑ) αλιεία, άλλες παράνομες δραστηριότητες, περιλαμβανομένης της μη επιτρεπόμενης εξερεύνησης στις αποκλειστικές οικονομικές ζώνες και στις υφαλοκρηπίδες των κρατών μελών της ΕΕ, και οι κίνδυνοι που συνδέονται με το μη εκραγέν υλικό (UXO)¹⁷ στη θάλασσα— παραμένουν εξίσου κρίσιμες προκλήσεις σε πολλές περιοχές, με ορισμένες παράκτιες περιοχές και απομακρυσμένα εδάφη της ΕΕ να είναι ιδιαίτερα ευάλωτα. Ορισμένες από αυτές τις παράνομες δραστηριότητες μπορεί να διευκολύνονται από την ανεπαρκή ασφάλεια των λιμένων και την ελλιπή επίγνωση του θαλάσσιου τομέα. Κακόβουλοι παράγοντες ενδέχεται επίσης να συνδυάσουν αυτές τις απειλές και δραστηριότητες ώστε να λάβουν τη μορφή υβριδικών απειλών κατά της ΕΕ και των κρατών μελών της.

¹⁵ 2023/C 20/01, σ. 1-11

¹⁶ 6259/23 και 2023/C 56/01, σ. 1-11

¹⁷ Το μη εκραγέν υλικό αναφέρεται σε εκρηκτικά όπλα (βόμβες, οβίδες, χειροβομβίδες, νάρκες ξηράς, υποβρύχιες νάρκες, βομβιδοφόρα πυρομαχικά και άλλα πυρομαχικά) που δεν εξερράγησαν και εξακολουθούν να ενέχουν κίνδυνο έκρηξης, ενίοτε πολλές δεκαετίες μετά τη χρήση ή την απόρριψή τους.

III. ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Ενόψει των εξελισσόμενων απειλών κατά της ασφάλειας στη θάλασσα, τα θεμελιώδη συμφέροντα της ΕΕ είναι τα εξής:

- η ασφάλεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και των κρατών μελών, των πολιτών και των εταίρων της·
- η διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης και σταθερότητας, καθώς και η διατήρηση ελεύθερων και ανοικτών θαλάσσιων πλωτών οδών για όλους, που είναι ασφαλείς έναντι απειλών που θέτουν κρατικοί και μη κρατικοί παράγοντες·
- η προάσπιση του διεθνούς δικαίου, ιδίως της UNCLOS ως του γενικού νομικού πλαισίου που διέπει όλες τις δραστηριότητες στους ωκεανούς, καθώς και η προώθηση της χρηστής διεθνούς διακυβέρνησης των ωκεανών, μεταξύ άλλων μέσω περιφερειακών συμβάσεων για τη θάλασσα·
- η προστασία των φυσικών πόρων και του θαλάσσιου περιβάλλοντος και η διαχείριση των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα·
- η βελτίωση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων οντοτήτων και της ασφάλειας των δικτύων και των συστημάτων πληροφοριών·
- η διασφάλιση της ανθεκτικότητας και της προστασίας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών¹⁸ (χερσαίων και υπεράκτιων), μεταξύ άλλων μέσω της αντιμετώπισης των κινδύνων και των απειλών που σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή, καθώς και εκείνων που προκύπτουν από άμεσες ξένες επενδύσεις·

¹⁸ Για παράδειγμα, υποθαλάσσια καλώδια και αγωγοί, κόμβοι εφοδιαστικής (δηλαδή λιμένες), υπεράκτιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υπεράκτιες εξέδρες πετρελαίου και πετρελαίου εσωτερικής καύσης κ.λπ.

- η ενδυνάμωση της ανθεκτικότητας και της προστασίας των κόμβων εφοδιαστικής, δηλαδή των λιμένων, περιλαμβανομένης της αντιμετώπισης των κινδύνων που σχετίζονται με τη διαφθορά και τις παράνομες δραστηριότητες·
- η προστασία των οικονομικών δραστηριοτήτων στη θάλασσα, η οποία συμβάλλει σε μια βιώσιμη γαλάζια οικονομία (χερσαία και υπεράκτια)·
- η προστασία των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ και της εσωτερικής της ασφάλειας, μεταξύ άλλων με την αντιμετώπιση της εμπορίας ανθρώπων και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων, περιλαμβανομένης της τρομοκρατίας·
- η διαφύλαξη των θαλάσσιων ζωνών των κρατών μελών της ΕΕ από παράνομες δραστηριότητες μη επιτρεπόμενης εξερεύνησης και γεώτρησης υδρογονανθράκων·
- η διασφάλιση της ικανότητας ταχείας και αποτελεσματικής δράσης στον θαλάσσιο τομέα, με την υιοθέτηση πολυτομεακής προσέγγισης (π.χ. στην ξηρά, στον αέρα, στον κυβερνοχώρο και στο απώτερο διάστημα)·
- η διασφάλιση της ασφάλειας και της προστασίας των ναυτικών σύμφωνα με τις απαιτήσεις της σύμβασης ναυτικής εργασίας και άλλων σχετικών συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

IV. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η αναθεωρημένη στρατηγική για την ασφάλεια στη θάλασσα θα συμβάλει στην προστασία των προαναφερόμενων συμφερόντων της ΕΕ από τις εξελισσόμενες και αυξανόμενες απειλές για την ασφάλεια στη θάλασσα. Για τον σκοπό αυτόν, η ΕΕ θα εντείνει τη δράση της στο πλαίσιο έξι στρατηγικών στόχων:

1. εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων στη θάλασσα·
2. συνεργασία με εταίρους·
3. ανάληψη ηγετικού ρόλου όσον αφορά την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα·
4. διαχείριση κινδύνων και απειλών·
5. ενίσχυση δυνατοτήτων·
6. εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η αναθεωρημένη EUMSS θα υλοποιηθεί μέσω ενός σχεδίου δράσης (στο παράρτημα) και στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης¹⁹. Για την υλοποίηση της στρατηγικής αυτής, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της, η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει το σύνολο των σχετικών στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πολιτικών, εργαλείων και μέσων και θα συντονίσει τις πολιτικές και τις δραστηριότητες όλων των σχετικών φορέων σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, ενισχύοντας τις μεταξύ τους συνέργειες και τη συμπληρωματικότητά τους. Η στρατηγική θα προωθήσει επίσης μια πιο συνεκτική δραστηριοποίηση της ΕΕ σε εξωτερικές συγκρούσεις και κρίσεις, ώστε να ενισχυθεί η ασφάλεια της ΕΕ και των πολιτών της.

¹⁹ Η «ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων» βασίζεται στη συνολική στρατηγική της ΕΕ του 2016. Εγκρίθηκε με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου του 2018 σχετικά με την ολοκληρωμένη προσέγγιση έναντι των εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων (5413/18). Προσδιορίζει το πλαίσιο για μια πιο συνεκτική και συνολική δραστηριοποίηση της ΕΕ έναντι των εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων, προωθεί την ανθρώπινη ασφάλεια και παράλληλα αυξάνει την ασφάλεια της ΕΕ και των πολιτών της.

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει ειδικές δράσεις για κάθε θαλάσσια λεκάνη γύρω από την ΕΕ. Επιπλέον, η δράση στο πλαίσιο της EUMSS θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιφερειακές στρατηγικές²⁰ της ΕΕ και τα προγράμματα ανάπτυξης ικανοτήτων, καθώς και τη συνεργασία με τις χώρες εταίρους. Τέλος, η υλοποίηση της EUMSS θα πρέπει να προωθεί την ενσωμάτωση των πτυχών της ασφάλειας στη θάλασσα σε όλες τις σχετικές περιφερειακές στρατηγικές και πρωτοβουλίες, καθώς και στις μακροπεριφερειακές στρατηγικές, περιλαμβανομένων ιδίως όσων αφορούν τις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ.

1. Εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων στη θάλασσα

Η στρατηγική πυξίδα της ΕΕ ζητεί την περαιτέρω ενίσχυση της δραστηριοποίησης της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα. Η διεξαγωγή τακτικών αποστολών συμβάλλει στην πρόληψη νέων και στη διαχείριση εν εξελίξει κρίσεων. Στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), η επιχείρηση Atalanta δραστηριοποιείται στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό από το 2008. Λόγω των έως τώρα επιτυχιών της, η επιχείρηση Atalanta, με την επέκταση της εντολής της πέραν της καταπολέμησης της πειρατείας, μετατράπηκε σε μια ευρύτερη επιχείρηση για την ασφάλεια στη θάλασσα, με διευρυμένη περιοχή επιχειρήσεων στον Βορειοδυτικό Ινδικό Ωκεανό, που ενισχύει περαιτέρω τους δεσμούς και τις συνέργειες με την ευρωπαϊκή αποστολή για την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα στα στενά του Ορμούζ (EMASOH)²¹. Στη Μεσόγειο Θάλασσα, η επιχείρηση Irini έχει ως πρωταρχικό καθήκον την επιβολή του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ στη Λιβύη. Πρόκειται για άμεση συμβολή της ΕΕ στην ειρήνη και τη σταθερότητα στη Μεσόγειο, η οποία ενισχύει την ασφάλεια στη θάλασσα. Σύμφωνα με την ολοκληρωμένη προσέγγιση, η ΕΕ συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της ασφάλειας στη θάλασσα παρέχοντας εκπαίδευση και ανάπτυξη ικανοτήτων στους εταίρους μέσω αποστολών στο πλαίσιο της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας (ΚΠΑΑ), όπως η εκπαιδευτική αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTM), η αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικοδόμηση ικανοτήτων (EUCAP) στη Σομαλία και η αποστολή συνδρομής της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Λιβύη για τη διαχείριση των συνόρων, λαμβάνοντας υπόψη σχετικές πολιτικές και τα συναφή εργαλεία, μεταξύ των οποίων η μικροέννοια της διαχείρισης των συνόρων και της ασφάλειας στη θάλασσα.

²⁰ Όπως η ολοκληρωμένη στρατηγική με την Αφρική (6703/20), η στρατηγική της ΕΕ για τον κόλπο της Γουινέας (7671/14), η στρατηγική της ΕΕ για τον Ινδοειρηνικό (11930/21), η στρατηγική της ΕΕ για την Αρκτική (1287/21) και η στρατηγική για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές (8781/22).

²¹ <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/europe/news/article/european-maritime-awareness-in-the-soh-emasoh-political-statement-by-the>

Το 2021 η ΕΕ εισήγαγε τη νέα έννοια της «Συντονισμένης Παρουσίας στη Θάλασσα» (ΣΠΘ). Αυτό το ευέλικτο νέο εργαλείο αποσκοπεί στην ενίσχυση της συλλογικής δραστηριοποίησης της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα, μέσω βέλτιστης αξιοποίησης των ναυτικών μέσων των κρατών μελών σε τομείς στρατηγικού ενδιαφέροντος για την ΕΕ. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τη στήριξή της για την καταπολέμηση των παράνομων και αθέμιτων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, περιλαμβανομένων της εμπορίας ανθρώπων, της διακίνησης ναρκωτικών, της πειρατείας και της ΠΑΑ αλιείας. Με βάση την πείρα που αποκτήθηκε από την εφαρμογή της ΣΠΘ στον Κόλπο της Γουινέας και μόλις αποκτηθεί αρκετή πείρα στον Βορειοδυτικό Ινδικό Ωκεανό (περιλαμβανομένης της Ερυθράς Θάλασσας), η ΕΕ μπορεί να εξετάσει νέες θαλάσσιες περιοχές ενδιαφέροντος προκειμένου να εφαρμόσει αυτή την έννοια. Ο καθορισμός νέων θαλάσσιων περιοχών ενδιαφέροντος θα αυξήσει την επίγνωση καταστάσεων, τις εταιρικές σχέσεις και τη στρατηγική νοοτροπία της ΕΕ ως παράγοντα ασφάλειας στη θάλασσα.

Η στρατηγική πυξίδα της ΕΕ υπογραμμίζει επίσης τη σημασία που έχει η εξασφάλιση ετοιμότητας και διαλειτουργικότητας μεταξύ των ναυτικών δυνάμεων των κρατών μελών της ΕΕ και καλεί την ΕΕ να διεξάγει πραγματικές ασκήσεις σε όλους τους τομείς. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα δρομολογήσει ετήσια άσκηση για την ασφάλεια στη θάλασσα με τη συμμετοχή ναυτικών μέσων²² με σκοπό την ενίσχυση της ετοιμότητας, την προώθηση της διαλειτουργικότητας και την αντιμετώπιση των εξελισσόμενων απειλών για την ασφάλεια στη θάλασσα.

Η ΕΕ καθιέρωσε διωπηρεσιακή συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Ελέγχου της Αλιείας (EFCA), του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (EMSA) και του Frontex μέσω της τριμερούς συμφωνίας συνεργασίας για τη στήριξη των εθνικών αρχών ακτοφυλακής.

²² Άσκηση στην οποία συμμετέχουν το Ναυτικό και οι αρχές ασφάλειας στη θάλασσα από όσο το δυνατόν περισσότερα κράτη μέλη για την ενίσχυση των δυνατοτήτων ετοιμότητας και αντίδρασης σε παραδοσιακούς, νέους και εξελισσόμενους κινδύνους και απειλές.

Η EFCA εκτελεί κοινά σχέδια ανάπτυξης για τον συντονισμό των κρατών μελών σε όλες τις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ, περιλαμβανομένων των διεθνών υδάτων στον Βόρειο Ατλαντικό και στη Μεσόγειο Θάλασσα για την παρακολούθηση, τον έλεγχο και την επιτήρηση της αλιείας.

Ο EMSA επικουρεί την Επιτροπή στη διενέργεια επιθεωρήσεων για την ασφάλεια στη θάλασσα σε λιμένες, λιμενικές εγκαταστάσεις και πλοία στην ΕΕ και διερευνά τρόπους για την ενίσχυση της ασφάλειας στη θάλασσα σε τομείς όπως τα επιβατηγά πλοία ή η κυβερνοασφάλεια. Σύμφωνα με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την ευρωπαϊκή ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων²³, το σύστημα επιτήρησης θα πρέπει να είναι σε θέση να ανιχνεύει, να αναγνωρίζει και, εάν υπάρχει ανάγκη, να εντοπίζει και να αναχαιτίζει όλα τα σκάφη που εισέρχονται στα χωρικά ύδατα και να συμβάλλει στη διασφάλιση της προστασίας και της διάσωσης ανθρώπινων ζώων στη θάλασσα υπό οποιεσδήποτε καιρικές συνθήκες. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αξιοποιούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις δυνατότητες επιτήρησης που προσφέρει ο Frontex, με σκοπό την αναβάθμιση των εθνικών δυνατοτήτων και της συνολικής επίγνωσης καταστάσεων.

Ο Frontex διεξάγει κοινές επιχειρήσεις, όπως οι επιχειρήσεις Indalo, Themis και Poseidon, για τον έλεγχο των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ με σκοπό την αντιμετώπιση της αντικανονικής μετανάστευσης, την καταπολέμηση του διασυνοριακού εγκλήματος και την ενίσχυση της ευρωπαϊκής συνεργασίας στα καθήκοντα ακτοφυλακής, όπως η έρευνα και διάσωση.

Η EFCA, ο EMSA και ο Frontex διεξάγουν θαλάσσιες επιχειρήσεις πολλαπλών σκοπών για την καταπολέμηση της διασυνοριακής εγκληματικότητας, περιλαμβανομένης της παράνομης διακίνησης μεταναστών και της εμπορίας ανθρώπων, και για τον εντοπισμό θαλάσσιας ρύπανσης και παράνομης αλιείας, και εκτελούν άλλα καθήκοντα επιτήρησης σε πολλές θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ. Η ΕΕ θα πρέπει να αναπτύξει περαιτέρω αυτές τις σημαντικές επιχειρήσεις πολλαπλών σκοπών.

²³ 9528/22

Οι κύριες δράσεις της ΕΕ²⁴ για την ενίσχυση των δραστηριοτήτων στη θάλασσα στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής είναι:

- η διοργάνωση ασκήσεων για την ασφάλεια στη θάλασσα, περιλαμβανομένων ετήσιων ναυτικών ασκήσεων του Ναυτικού και των ακτοφυλακών των κρατών μελών²⁵.
- η ενίσχυση των υφιστάμενων ναυτικών επιχειρήσεων της ΕΕ (Atalanta και Irini) με ναυτικά και αεροπορικά μέσα έως τα επίπεδα που αναφέρονται στις συνδυασμένες τους κοινές δηλώσεις απαιτήσεων·
- η εξέταση νέων θαλάσσιων περιοχών ενδιαφέροντος (ΜΑΙ) για την εφαρμογή της ΣΠΘ, με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν και τις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης·
- η εντατικοποίηση της καταπολέμησης των παράνομων και αθέμιτων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, περιλαμβανομένης της διακίνησης ναρκωτικών, στο πλαίσιο των ΜΑΙ·
- η διατήρηση και ενίσχυση των επιθεωρήσεων για την ασφάλεια στη θάλασσα στην ΕΕ και η διασφάλιση της κυβερνοασφάλειας και της ασφάλειας των επιβατηγών πλοίων·
- η εντατικοποίηση της συνεργασίας σε επίπεδο ΕΕ όσον αφορά τα καθήκοντα ακτοφυλακής μέσω προώθησης της ανάπτυξης θαλάσσιων επιχειρήσεων πολλαπλών σκοπών σε πολλές θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ.

²⁴ Οι κύριες δράσεις της ΕΕ που απαριθμούνται για καθέναν από τους έξι ειδικούς στόχους συνοψίζουν σημαντικά στοιχεία των δράσεων που παρουσιάζονται λεπτομερώς στο σχέδιο δράσης.

²⁵ 7371/22, στρατηγική πυξίδα

2. Συνεργασία με εταίρους

Η ΕΕ έχει ήδη δημιουργήσει σχέσεις και συνέργειες στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα με πολυμερείς και περιφερειακούς οργανισμούς τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο [π.χ. με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), περιλαμβανομένων του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UNODC) και του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών (ΔΝΟ), με τον Οργανισμό Βορειοατλαντικού Συμφώνου (ΝΑΤΟ), την Αφρικανική Ένωση (ΑΕ) και τον Σύνδεσμο κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN)²⁶] και με διάφορες τρίτες χώρες.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν επίσης αναπτύξει διεθνή συνεργασία μέσω διμερών διαλόγων, ελλειμενισμών και πραγματικών ασκήσεων, ιδίως στην περιοχή του Ινδοειρηνικού, π.χ. με την Αυστραλία, την Ιαπωνία, την Ινδία, την Ινδονησία, τη Δημοκρατία της Κορέας, το Ομάν και τη Σιγκαπούρη. Οι επιχειρήσεις Atalanta και Irini συμμετέχουν σε μηχανισμούς για την ανταλλαγή γνώσεων και την πολυμερή δραστηριοποίηση, περιλαμβανομένων των διασκέψεων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Κοινής τακτικής Αντίληψης και Αποφυγής των Παράλληλων Ενεργειών (SHADE). Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχει επίσης σημαντική στήριξη για την ασφάλεια στη θάλασσα στο πλαίσιο των μέτρων στήριξης της αναπτυξιακής συνεργασίας, της ανθρωπιστικής βοήθειας και της εξωτερικής πολιτικής της.

²⁶ Η ασφάλεια στη θάλασσα αποτελεί κοινή προτεραιότητα τόσο για την ΕΕ όσο και για τον ASEAN. Η συνεργασία μεταξύ των δύο περιοχών εστιάζει στην αντιμετώπιση των διακρατικών απειλών στη θάλασσα, όπως η πειρατεία, το λαθρεμπόριο, η παράνομη μετανάστευση, οι κίνδυνοι καταστροφών και οι επιπτώσεις της ρύπανσης και της κλιματικής αλλαγής. Η Ευρωπαϊκή Ένωση υποστηρίζει τη διαδικασία για τη θέσπιση αποτελεσματικού και ουσιαστικού κώδικα συμπεριφοράς στη Νότια Σινική Θάλασσα υπό την αιγίδα του ASEAN, ο οποίος θα συμμορφώνεται πλήρως με την UNCLOS και δεν θα θίγει τα συμφέροντα τρίτων.

Στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό, η ΕΕ υποστηρίζει μια περιφερειακή θαλάσσια αρχιτεκτονική που βασίζεται σε κέντρα συγχώνευσης πληροφοριών και επιχειρήσεων στη Μαδαγασκάρη και τις Σεϋχέλλες, καθώς και στον κώδικα συμπεριφοράς του Τζιμπουτί όσον αφορά την καταστολή της πειρατείας και των ένοπλων ληστειών κατά πλοίων στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό και στον Κόλπο του Άντεν²⁷.

Ομοίως, στον Κόλπο της Γουινέας, όπου εφαρμόστηκε με επιτυχία η έννοια της ΣΠΘ, η ΕΕ υποστηρίζει περιφερειακούς οργανισμούς και παράκτια κράτη που εφαρμόζουν τις δικές τους στρατηγικές για την ασφάλεια στη θάλασσα, ενισχύουν την επιβολή του ναυτικού δικαίου και τη δικαιοσύνη στον τομέα αυτόν, προωθούν την ασφάλεια και την προστασία των λιμένων, και αντιμετωπίζουν άλλα ζητήματα που έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα παράκτια κράτη, και συγκεκριμένα την ΠΑΑ αλιεία²⁸. Η ΕΕ θα συνεχίσει να αυξάνει την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα και την ανταλλαγή πληροφοριών, περιλαμβανομένων των δορυφορικών πληροφοριών, στο πλαίσιο της αρχιτεκτονικής του Γιαουντέ²⁹. Στον ευρύτερο Ατλαντικό Ωκεανό, η ΕΕ στηρίζει την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων σε συνεργασία με τους εταίρους, ιδίως την καταπολέμηση της διακίνησης ναρκωτικών.

²⁷ Ασφάλεια στη θάλασσα στην Ανατολική και Νότια Αφρική και στον Ινδικό Ωκεανό (MASE), πρόγραμμα για την ασφάλεια των λιμένων και την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας, περιφερειακό πρόγραμμα για την ασφάλεια στη θάλασσα στην περιοχή της Ερυθράς Θάλασσας και CRIMARIO.

²⁸ Έργο PESCAO με τη συμμετοχή της EFCA.

²⁹ Δράσεις SWAIMS, PASSMAR και GOGIN.

Λόγω του δυσχερούς γεωπολιτικού πλαισίου, η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τη συνεργασία με εταίρους στις γειτονικές της χώρες και σε άλλες θαλάσσιες περιοχές στρατηγικής σημασίας. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία εάν ληφθεί υπόψη η στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Η ΕΕ θα εντείνει την καθιερωμένη αμοιβαία ενισχυτική και επωφελή συνεργασία της με το ΝΑΤΟ στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα, με βάση τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί μέχρι σήμερα στο πλαίσιο της εφαρμογής της κοινής δέσμης προτάσεων που εγκρίθηκαν από τα Συμβούλια της ΕΕ και του ΝΑΤΟ στις 6 Δεκεμβρίου 2016 και στις 5 Δεκεμβρίου 2017, σύμφωνα με την τρίτη κοινή δήλωση για τη συνεργασία ΕΕ-ΝΑΤΟ του Ιανουαρίου του 2023 και με πλήρη σεβασμό των αρχών της αμοιβαίας ανοικτότητας και της διαφάνειας, της αμοιβαιότητας και της συμμετοχικότητας, καθώς και της αυτονομίας λήψης αποφάσεων αμφοτέρων των οργανισμών. Μια ισχυρότερη και ικανότερη ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας θα συμβάλει θετικά στην παγκόσμια και τη διατλαντική ασφάλεια και θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το ΝΑΤΟ, το οποίο παραμένει το θεμέλιο της συλλογικής άμυνας για τα μέλη του. Στον Ινδοειρηνικό, η ΕΕ θα πρέπει να αυξήσει την ανταλλαγή εμπειριών με εταίρους σχετικά με την ασφάλεια στη θάλασσα μέσω του έργου «Ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας στην Ασία και με την Ασία» (ESIWA) και διμερών διαλόγων και επιδιώκοντας να της χορηγηθεί καθεστώς παρατηρητή («εταίρου διαλόγου») στην Ένωση Παράκτιων Χωρών του Ινδικού Ωκεανού (IORA). Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να εμβαθύνει τη συνεργασία της με ομονοούσες χώρες και οργανισμούς, περιλαμβανομένων διεθνών και περιφερειακών φόρουμ που ασχολούνται με θαλάσσιες υποθέσεις.

Οι κύριες δράσεις της ΕΕ για τη διεθνή συνεργασία στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής είναι:

- η ενθάρρυνση της υπογραφής και της επικύρωσης των διεθνών πράξεων που σχετίζονται με την ασφάλεια στη θάλασσα, ιδίως της UNCLOS, και η προώθηση της συμμόρφωσης και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών με τους εταίρους, κατά την εφαρμογή του διεθνούς δικαίου σχετικά με την ασφάλεια στη θάλασσα, σε σχετικά φόρουμ·
- η περαιτέρω εντατικοποίηση της συνεργασίας σε επίπεδο στελεχών της ΕΕ και του ΝΑΤΟ για την ασφάλεια στη θάλασσα, ώστε να καλυφθούν όλα τα θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος στον εν λόγω τομέα, με βάση τις τρεις κοινές δηλώσεις του 2016, του 2018 και του 2023, περιλαμβανομένης της ενίσχυσης της επιχειρησιακής συνεργασίας, με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής, την εμβάθυνση του κοινού μας έργου για την ενίσχυση της ασφάλειας στη θάλασσα και την αποφυγή περιττών αλληλεπικαλύψεων·
- η εμβάθυνση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα, με βάση υφιστάμενα μέσα και πρωτοβουλίες, περιλαμβανομένων δράσεων ανταλλαγής πληροφοριών και ανάπτυξης ικανοτήτων, με παράκτια κράτη στις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ, μεταξύ άλλων στα Δυτικά Βαλκάνια, καθώς και στην ανατολική και νότια γειτονία·
- η διεξαγωγή κοινών ασκήσεων ασφάλειας στη θάλασσα με εταίρους για την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας, εκτός από τη διενέργεια συχνότερων ελλιμενισμών και περιπολιών της ΕΕ, ιδίως στον Ινδοειρηνικό, σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα·

- η τοποθέτηση αξιωματικών συνδέσμων της ΕΕ σε κέντρα συγχώνευσης θαλάσσιων πληροφοριών³⁰ σε θαλάσσιες περιοχές ενδιαφέροντος για την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και της συνεργασίας, μεταξύ άλλων στον τομέα της επιβολής του νόμου, της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της και, κατά περίπτωση, αξιολόγηση της σκοπιμότητας άμεσης σύνδεσης των εν λόγω κέντρων συγχώνευσης με τα σχετικά συστήματα θαλάσσιας επιτήρησης της ΕΕ·
- η επιδίωξη να αποκτήσει η ΕΕ καθεστώς εταίρου διαλόγου στην Ένωση Παράκτιων Χωρών του Ινδικού Ωκεανού με σκοπό την ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ ως εταίρου στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα στη συγκεκριμένη περιοχή·
- η προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για την ανταλλαγή πληροφοριών και την επιτήρηση κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, περιλαμβανομένων των υποθαλάσσιων καλωδίων και αγωγών³¹, καθώς και για την ασφάλεια των πλοίων και των λιμένων³², ιδίως στις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ.

³⁰ Τα κέντρα συγχώνευσης θαλάσσιων πληροφοριών είναι εθνικές ή περιφερειακές οντότητες που συλλέγουν πληροφορίες με σκοπό την ενίσχυση της επίγνωσης του θαλάσσιου τομέα σε μια δεδομένη γεωγραφική περιοχή. Το 2022 η ΕΕ τοποθέτησε τον πρώτο αξιωματικό σύνδεσμό της στο Κέντρο Συγχώνευσης Πληροφοριών στη Σιγκαπούρη.

³¹ Σύμφωνα με τη σύσταση του Συμβουλίου 2023/C 20/01 σχετικά με συντονισμένη προσέγγιση σε επίπεδο Ένωσης με σκοπό την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών.

³² Σύμφωνα με τον Διεθνή Κώδικα για την ασφάλεια των πλοίων και των λιμενικών εγκαταστάσεων· <https://www.imo.org/en/OurWork/Security/Pages/SOLAS-XI-2%20ISPS%20Code.aspx>

3. Ανάλυση ηγετικού ρόλου όσον αφορά την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα

Η επίγνωση του θαλάσσιου τομέα (MDA) είναι η αποτελεσματική κατανόηση των δραστηριοτήτων που συνδέονται με τον θαλάσσιο τομέα, οι οποίες θα μπορούσαν να επηρεάσουν την ασφάλεια, την προστασία, την οικονομία ή το περιβάλλον της ΕΕ και των κρατών μελών της. Με βάση σαφώς καθορισμένες ανάγκες και δικαιώματα των χρηστών, βοηθά τις αρχές που είναι αρμόδιες για τις δραστηριότητες παρακολούθησης και επιτήρησης στην πρόληψη και διαχείριση, με σφαιρικό τρόπο, όλων των συναφών καταστάσεων, συμβάντων και ενεργειών που σχετίζονται με τον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ.

Η MDA έχει ζωτική σημασία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εντοπίζουν γρήγορα τις αυξανόμενες και εξελισσόμενες απειλές που επηρεάζουν την ΕΕ και να αντιδρούν σε αυτές αποτελεσματικά. Η ΕΕ θα αναλάβει ηγετικό ρόλο όσον αφορά την MDA, ενισχύοντας τη συλλογή και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφόρων θαλάσσιων τομέων³³ και διευκολύνοντας την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών, για την εξασφάλιση ακριβέστερης εικόνας του θαλάσσιου τομέα. Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ θα συνεχίσει το έργο της για την ενίσχυση των ικανοτήτων των χωρών εταίρων όσον αφορά την MDA μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της ανάπτυξης ικανοτήτων, ιδίως στον Κόλπο της Γουινέας και στον Ινδοειρηνικό.

Από το 2014, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο όσον αφορά την απόκτηση και την ανταλλαγή πληροφοριών στον θαλάσσιο τομέα μέσω της ανάπτυξης και της σύνδεσης των τομεακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται από διάφορες αρχές οι οποίες συμμετέχουν στη θαλάσσια επιτήρηση³⁴. Ειδικότερα, η ΕΕ έχει αναπτύξει το κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών (CISE)³⁵. Βασιζόμενο στην εθελοντική συμμετοχή, το CISE θα διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο μεταξύ των διαφόρων αρχών που είναι αρμόδιες για την εκτέλεση καθηκόντων ακτοφυλακής, περιλαμβανομένου του στρατού, συνδέοντας τις ενδιαφερόμενες αρχές εντός και μεταξύ των κρατών μελών. Βάσει του ερευνητικού έργου CISE2020 της ΕΕ, τον Απρίλιο του 2019 η Επιτροπή δρομολόγησε τη μεταβατική φάση του CISE, αναθέτοντας τον συντονισμό του στον EMSA, σε στενή συνεργασία με τα κράτη μέλη³⁶. Με βάση τη μεταβατική φάση, η Επιτροπή προτίθεται να δρομολογήσει την επιχειρησιακή φάση το 2024 με την υποστήριξη του EMSA.

³³ Οι θαλάσσιοι τομείς περιλαμβάνουν την ασφάλεια και την προστασία των θαλάσσιων μεταφορών, τον έλεγχο της αλιείας, την ετοιμότητα για τη θαλάσσια ρύπανση και την αντιμετώπισή της, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, τα τελωνεία, τον έλεγχο των συνόρων, τη γενική επιβολή του νόμου και την άμυνα.

³⁴ Π.χ. Eurosur και SafeSeaNet (επιχειρησιακά συστήματα σε επίπεδο ΕΕ).

³⁵ 9946/21

³⁶ 11990/19

Όσον αφορά την άμυνα, το σχέδιο θαλάσσιας επιτήρησης (MARSUR), που υποστηρίζεται από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Άμυνας (EOA), σχεδιάστηκε προκειμένου να δώσει στις ναυτικές δυνάμεις των συνεισφερόντων κρατών μελών τη δυνατότητα να ανταλλάσσουν επιχειρησιακές θαλάσσιες πληροφορίες και υπηρεσίες. Το σχέδιο MARSUR παρέχει επιχειρησιακή προστιθέμενη αξία, όπως αποδεικνύεται από το γεγονός ότι τα κράτη μέλη της ΕΕ επέλεξαν να το χρησιμοποιήσουν για την εφαρμογή της ΣΠΘ στον Κόλπο της Γουινέας και στον Βορειοδυτικό Ινδικό Ωκεανό. Ο ΕΟΑ και τα συμμετέχοντα κράτη μέλη εργάζονται επί του παρόντος για την ενίσχυση του MARSUR μέσω ειδικού προγράμματος. Σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα, η οποία καλεί την ΕΕ να ενισχύσει την επίγνωση καταστάσεων και τις δυνατότητές της βάσει πληροφοριών, η ΕΕ θα πρέπει να αξιοποιήσει πλήρως όλες τις υπερσύγχρονες δυνατότητες θαλάσσιας επιτήρησης (π.χ. μη επανδρωμένα αεροσκάφη, περιπολικά αεροσκάφη, δορυφόρους και αναδυόμενες ρηζικέλυτες τεχνολογίες). Η επιχείρηση ATALANTA, μέσω του Κέντρου Θαλάσσιας Ασφάλειας του Κέρατος της Αφρικής (MSC-HoA), συμμετέχει στην MDA σε στενή συνεργασία με τον τομέα της ναυτιλίας. Το διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ, μέσω των συνιστωσών του όπως τα προγράμματα Copernicus, Galileo και IRIS³⁷, μπορεί να συμβάλει άμεσα στην ενίσχυση της MDA. Το Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ (EU SatCen) συμμετέχει επίσης στην MDA μέσω των εργασιών του με την Ενιαία Ικανότητα Ανάλυσης Πληροφοριών της ΕΕ, με την Επιτροπή για το πρόγραμμα Galileo/Copernicus και με τη συμμετοχή του στο CISE και το MARSUR. Στο πλαίσιο αυτό, η ανθεκτικότητα και η ασφάλεια των σχετικών διαστημικών μέσων είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της συνέχειας των υπηρεσιών.

Εκτός από το σχετικό έργο της EFCA, του EMSA και του Frontex στο πλαίσιο της τριμερούς συμφωνίας συνεργασίας, το Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής και το Μεσογειακό Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της MDA και της επιχειρησιακής συνεργασίας μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.

³⁷ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_en

Σε περίπτωση καταστροφών ή ατυχημάτων και όταν οι εθνικές ικανότητες είναι ανεπαρκείς, τα κράτη μέλη της ΕΕ και τρίτες χώρες μπορούν να ενεργοποιήσουν τον μηχανισμό πολιτικής προστασίας της Ένωσης³⁸. Μέσω του Κέντρου Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών³⁹ μπορούν να ζητήσουν βοήθεια, εμπειρογνωμοσύνη ή ανάλυση της κατάστασης.

Η ΕΕ συμβάλλει επίσης στην ενίσχυση της MDA σε διεθνές επίπεδο υλοποιώντας ειδικές πρωτοβουλίες ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της συνεργασίας για την ανάπτυξη. Στο πλαίσιο του έργου «Κρίσιμες ναυτιλιακές οδοί του Ινδοειρηνικού» (CRIMARIO)⁴⁰ αναπτύχθηκαν ειδικά εργαλεία⁴¹ για τη βελτίωση της MDA και την ενίσχυση της συνεργασίας με περιφερειακούς εταίρους και της μεταξύ τους συνεργασίας. Αυτό συνάδει με την ευρύτερη δραστηριοποίηση της ΕΕ για την ασφάλεια και την άμυνα στην περιοχή του Ινδοειρηνικού. Σε ανάλογο πνεύμα, το έργο «Διαπεριφερειακό Δίκτυο του Κόλπου της Γουινέας» (GoGIN)⁴² ανέπτυξε την πλατφόρμα YARIS, ένα εργαλείο ανταλλαγής πληροφοριών που υποστηρίζει την αρχιτεκτονική του Γιαουντέ.

Οι κύριες δράσεις της ΕΕ για την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής είναι:

- η διασφάλιση ότι το κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών θα τεθεί σε λειτουργία έως τα μέσα του 2024, ώστε να καταστεί δυνατή η ασφαλής και διαρθρωμένη ανταλλαγή διαβαθμισμένων και μη διαβαθμισμένων πληροφοριών μεταξύ αρχών από διάφορους τομείς θαλάσσιας επιτήρησης (στρατιωτικούς και μη στρατιωτικούς)·

³⁸ [Μηχανισμός πολιτικής προστασίας της ΕΕ \(europa.eu\)](https://europa.eu)

³⁹ [Κέντρο Συντονισμού Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών \(ΚΣΑΕΑ\) \(europa.eu\)](https://europa.eu)

⁴⁰ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί το πρόγραμμα CRIMARIO με 23 εκατ. EUR μεταξύ των ετών 2015 και 2025.

⁴¹ Οι πλατφόρμες IORIS και SHARE.IT.

⁴² Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί το έργο GoGIN με 11,5 εκατ. EUR (2016-2023) και το έργο GoGIN II με 5 εκατ. EUR (2023-2025).

- η ενίσχυση του αμυντικού δικτύου ανταλλαγής πληροφοριών θαλάσσιας επιτήρησης (MARSUR) με τη δημιουργία ειδικού προγράμματος μέσω του ΕΟΑ, καθώς και η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ MARSUR και CISE·
- η αξιοποίηση των επενδύσεων που πραγματοποιούνται μέσω της διαστημικής πολιτικής της ΕΕ και η περαιτέρω αξιοποίηση των δυνατοτήτων που διατίθενται μέσω του προγράμματος Copernicus για τη θαλάσσια επιτήρηση, την παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή·
- η ενσωμάτωση διαστημικών τεχνολογιών, τηλεκατευθυνόμενων αεροπορικών συστημάτων και σταθμών ραντάρ, αεροσκαφών θαλάσσιας περιπολίας και επανδρωμένων και μη επανδρωμένων θαλάσσιων μέσων με τη χρήση καινοτόμων, κυβερνοανθεκτικών εργαλείων για την ενίσχυση της MDA·
- η ενίσχυση της επιτήρησης με παράκτια και υπεράκτια περιπολικά σκάφη και η συμπλήρωσή της με ψηφιακά δικτυωμένες ναυτικές πλατφόρμες υψηλής απόδοσης, περιλαμβανομένων μη επανδρωμένων ναυτικών πλατφορμών για τη βελτίωση των δυνατοτήτων πρόληψης και αντιμετώπισης·
- η ενίσχυση της επικοινωνίας και του συντονισμού μεταξύ των εθνικών κέντρων θαλάσσιων επιχειρήσεων της ΕΕ μέσω της χρήσης του CISE και του MARSUR, σε περιφερειακή βάση ανάλογα με την περίπτωση, με σκοπό την εκτέλεση και τη βελτίωση της ολοκληρωμένης θαλάσσιας επιτήρησης στις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ·
- η ενίσχυση των δυνατοτήτων MDA των χωρών εταίρων μέσω των έργων GoGIN και CRIMARIO, μεταξύ άλλων με την περαιτέρω επιχειρησιακή εφαρμογή εργαλείων MDA (YARIS, IORIS και SHARE.IT) σε συντονισμό με τις δορυφορικές υπηρεσίες του προγράμματος Copernicus.

4. Διαχείριση κινδύνων και απειλών

Σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα βελτιώσουν τη συλλογική τους ικανότητα να υπερασπίζονται την ασφάλειά τους και θα αυξήσουν την ανθεκτικότητα και την ετοιμότητά τους για την αντιμετώπιση προκλήσεων όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα, περιλαμβανομένων των υβριδικών απειλών και των κυβερνοαπειλών. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να είναι σε θέση να αντιδρούν γρήγορα, με συντονισμένες στρατιωτικές και μη στρατιωτικές δυνατότητες.

Τα θαλάσσια εγκλήματα, μεταξύ των οποίων η πειρατεία, η παράνομη διακίνηση μεταναστών και οι ένοπλες ληστείες στη θάλασσα, εξακολουθούν να αποτελούν κρίσιμες προκλήσεις σε πολλές περιοχές και συνιστούν σοβαρή απειλή για την ασφάλεια στη θάλασσα, επηρεάζοντας την ελευθερία της ναυσιπλοΐας και θέτοντας σε κίνδυνο σημαντικές εμπορικές οδούς. Ως παγκόσμιος πάροχος ασφάλειας στη θάλασσα, η ΕΕ παραμένει προσηλωμένη στην αντιμετώπιση αυτών των βασικών προκλήσεων για την ασφάλεια στη θάλασσα, μεταξύ άλλων μέσω προληπτικών δράσεων.

Η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος συγκαταλέγονται στις κορυφαίες προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ που αντανακλώνται στην εξωτερική της δράση στο πλαίσιο πολλών θεματικών ή γεωγραφικών στρατηγικών, όπως η Global Gateway ή η στρατηγική για τη συνεργασία στον Ινδοειρηνικό, καθώς και μέσω των διπλωματικών επαφών και της κλιματικής διπλωματίας της ΕΕ.

Η ΕΕ έχει ήδη λάβει σημαντικά μέτρα για την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050 και θα αναλάβει περαιτέρω δράση για την αντιμετώπιση προβλημάτων που διασυνδέονται με την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση του περιβάλλοντος και την ασφάλεια. Ο ύπατος εκπρόσωπος και η Επιτροπή υπέβαλαν κοινή ανακοίνωση σχετικά με τη διασύνδεση μεταξύ της κλιματικής αλλαγής, της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και της ασφάλειας και άμυνας τον Ιούνιο του 2023⁴³. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, προτάσεις για εργαλεία αξιολόγησης των αιτίων και των συνεπειών της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος στον θαλάσσιο τομέα, στις θαλάσσιες υποδομές, καθώς και στα φυσικά και ανθρωπογενή χαρακτηριστικά των παράκτιων περιοχών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την έγκαιρη προειδοποίηση, την τεκμηριωμένη έρευνα και τη δορυφορική απεικόνιση (π.χ. μέσω του προγράμματος Copernicus). Στην Αρκτική, τα καλύμματα πάγου λιώνουν, οι θαλάσσιοι πάγοι υποχωρούν, ανοίγουν σταδιακά νέες θαλάσσιες οδοί, και η επακόλουθη αύξηση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων αναμένεται να δημιουργήσει ή να επιδεινώσει απειλές για το περιβάλλον και τις τοπικές κοινότητες. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινή ανακοίνωση «Ισχυρότερη δέσμευση της ΕΕ για μια διατηρούμενη, ειρηνική και ευημερούσα Αρκτική»⁴⁴ θα πρέπει να τεθεί σε περαιτέρω επιχειρησιακή εφαρμογή το συντομότερο δυνατόν, ιδίως όσον αφορά τη ναυτιλία μηδενικών εκπομπών στον Αρκτικό Ωκεανό, τη βιώσιμη εξόρυξη κρίσιμων πρώτων υλών και τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών της Αρκτικής. Τα μέσα που δραστηριοποιούνται στην περιοχή της Αρκτικής θα πρέπει να διαθέτουν επαρκείς ικανότητες για θραύση πάγου, έρευνα και διάσωση, δορυφορική κάλυψη και προστασία υπεράκτιων κρίσιμων υποδομών σε ακραίες χειμερινές συνθήκες.

⁴³ 11283/23

⁴⁴ 12870/21

Η προστασία των κρίσιμων υποδομών στον θαλάσσιο τομέα είναι βασική προτεραιότητα. Η ΕΕ θα πρέπει να συμπληρώνει τον ρόλο που διαδραματίζουν τα κράτη μέλη στην οικοδόμηση της ανθεκτικότητας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών όπως οι αγωγοί ή τα υποθαλάσσια καλώδια που διασχίζουν τις εθνικές θαλάσσιες περιοχές. Θα πρέπει να βελτιώσει τις τρέχουσες εκτιμήσεις κινδύνων και απειλών για τις εν λόγω υποδομές προκειμένου να παρακολουθεί τις εξελίξεις, και να συμπληρώσει τις εν λόγω εκτιμήσεις με επιλογές αντιμετώπισης και μέτρα μετριασμού αξιοποιώντας τυχόν διατομεακή εμπειρογνώσια και ικανότητες, καθώς και μέσα για τη στήριξη της ανάπτυξης των αντίστοιχων δυνατοτήτων των κρατών μελών. Είναι επιτακτική ανάγκη να παρέχεται συνεχής στήριξη στα κράτη μέλη για την ανάπτυξη υποβρύχιων προστατευτικών μέσων, λύσεων αναχαίτισης μη επανδρωμένων αεροσκαφών και δυνατοτήτων επισκευής. Επιπλέον, η ΕΕ θα πρέπει να εξακολουθήσει να διερευνά τις δυνατότητες συνύπαρξης⁴⁵ των υπεράκτιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με τις αμυντικές δραστηριότητες, όπως προτείνεται στη στρατηγική για τις υπεράκτιες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας⁴⁶

Οι αρχές ακτοφυλακής διαδραματίζουν καίριο ρόλο στην παροχή δυνατοτήτων επιτήρησης, παρακολούθησης, πρόληψης του εγκλήματος και διαχείρισης της κυκλοφορίας των σκαφών στον θαλάσσιο τομέα της ΕΕ. Μαζί με τα ναυτικά μέσα, ο ρόλος τους ως παρόχου ασφάλειας και προστασίας στη θάλασσα έχει ζωτική σημασία, καθώς οι αρχές ακτοφυλακής μπορούν συχνά να ενεργούν σε περιστάσεις που δεν επιτρέπουν κατ' ανάγκη την παρέμβαση στρατιωτικών αρχών.

Με την οδηγία για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων⁴⁷ και την αναθεωρημένη οδηγία για την ασφάλεια των συστημάτων δικτύου και πληροφοριών (οδηγία NIS 2)⁴⁸, η ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή των σχετικών εξελίξεων, με ένα ολοκληρωμένο νομικό πλαίσιο που της δίνει τη δυνατότητα να αναβαθμίσει τόσο τη φυσική ανθεκτικότητα όσο και την κυβερνοανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων και υποδομών. Η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει τη συνεργασία σε αυτόν τον τομέα με ομονοούσες τρίτες χώρες και με βασικούς εταίρους, όπως το NATO, μέσω του διαρθρωμένου διαλόγου ΕΕ-NATO για την ανθεκτικότητα.

⁴⁵Σύμφωνα με την οδηγία για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό (2014/89/ΕΕ).

⁴⁶ 12950/20

⁴⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2557

⁴⁸ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2555

Η ΕΕ αντιμετωπίζει την πρόσθετη πρόκληση που δημιουργούν οι μεγάλες ποσότητες μη εκραγέντος υλικού, καθώς και τα χημικά πυρομαχικά και η διαρροή πετρελαίου από ναυάγια του Πρώτου και του Δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου τα οποία βρίσκονται σε θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ. Η πρόκληση αυτή επιδεινώνεται περαιτέρω από τη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, η οποία έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη ναρκών στον Εύξεινο Πόντο. Το είδος, η τοποθεσία και η ποσότητα του εν λόγω υλικού δεν είναι επαρκώς τεκμηριωμένα σε ορισμένες θαλάσσιες λεκάνες, γεγονός που ενέχει κινδύνους για την προστασία των ατόμων, την ασφάλεια και την προστασία στη θάλασσα, τις εθνικές κρίσιμες υποδομές και το περιβάλλον (λόγω πιθανής έκλυσης χημικών ουσιών) και για τις δραστηριότητες της γαλάζιας οικονομίας (π.χ. κατασκευή υπεράκτιων εγκαταστάσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή αλιευτικές δραστηριότητες). Με βάση τα διδάγματα που αντλήθηκαν από υφιστάμενα επιτυχημένα έργα⁴⁹, η ΕΕ θα πρέπει να εντείνει περαιτέρω τις προσπάθειες για την ολοκληρωμένη αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος, βελτιώνοντας την επίγνωση καταστάσεων και αυξάνοντας τα εργαλεία και τα μέσα που θα συμβάλουν στον μετριασμό των κινδύνων που συνδέονται με το μη εκραγέν υλικό και τη διάθεσή του. Θα είναι επίσης πολύ σημαντικό να απορριφθούν με ασφάλεια το μη εκραγέν υλικό και οι νάρκες που έχουν αφεθεί στον Εύξεινο Πόντο, μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες που αφορούν την ασφάλεια και οι πολιτικές συνθήκες.

Η ασφάλεια στη θάλασσα μπορεί επίσης να υπονομευθεί από ξένους παράγοντες, τόσο λόγω των κινδύνων που συνδέονται με τις άμεσες ξένες επενδύσεις σε κρίσιμες υποδομές όσο και λόγω της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων των εν λόγω παραγόντων. Τα ζητήματα αυτά θα αντιμετωπιστούν με σχετικά μέσα και πλαίσια· π.χ. οι άμεσες ξένες επενδύσεις θα ελέγχονται σύμφωνα με τον σχετικό κανονισμό⁵⁰.

Η ανταλλαγή θαλάσσιων δεδομένων και πληροφοριών με τρίτες χώρες αποτελεί βασική πτυχή της συνεργασίας. Θα πρέπει, ωστόσο, να εξαρτάται από εκτιμήσεις κινδύνου για την ασφάλεια.

⁴⁹ Έργα για τον καθαρισμό της Βαλτικής Θάλασσας από τον χημικό πόλεμο και τα συμβατικά πυρομαχικά που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα Interreg το οποίο χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) — [10 έτη συνεργασίας Interreg για την απαλλαγή της Βαλτικής Θάλασσας από τα απορριπτόμενα πυρομαχικά — Interreg Περιοχή Βαλτικής Θάλασσας \(interreg-baltic.eu\)](#).

⁵⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/452

Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη διενεργούν εκτίμηση κινδύνου, με σκοπό την κατάρτιση κατευθυντήριων γραμμών για τη βελτίωση της ασφάλειας των επιβατηγών πλοίων στην ΕΕ.

Οι κύριες δράσεις της ΕΕ για τη διαχείριση κινδύνων και απειλών στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής είναι:

- η ενίσχυση της ικανότητας συμβολής στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και σοβαρών διεθνών απειλών και παράνομων δραστηριοτήτων, περιλαμβανομένων των ΜΑΙ·
- η διεξαγωγή τακτικών πραγματικών ασκήσεων ασφάλειας στη θάλασσα σε επίπεδο ΕΕ, που εστιάζουν μεταξύ άλλων στην προστασία των λιμένων και στην αντιμετώπιση απειλών όπως οι κυβερνοαπειλές και οι υβριδικές απειλές, πέραν των προαναφερόμενων ετήσιων ναυτικών ασκήσεων του Ναυτικού και των ακτοφυλακών των κρατών μελών·
- η ανάπτυξη μέσων και εργαλείων επιτήρησης (π.χ. RPAS) και η διασφάλιση της βέλτιστης χρήσης των τρεχουσών και μελλοντικών διαστημικών υπηρεσιών (όπως η γεωσκόπηση) για τη διενέργεια περιπολιών σε κρίσιμες θαλάσσιες υποδομές και την προστασία τους·
- η εκπόνηση σχεδίων περιφερειακής συνεργασίας της ΕΕ για τη διασφάλιση της επιτήρησης υποβρύχιων και υπεράκτιων υποδομών·
- η ανάπτυξη συνεκτικού πλαισίου με περιφερειακούς οργανισμούς, που περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις και χρηματοδότηση, για την αντιμετώπιση των απειλών που δημιουργούνται από το μη εκραγέν υλικό, τα ενεργά όπλα και τα χημικά όπλα στη θάλασσα, και για την ενεργή και αποτελεσματική παρακολούθηση και απομάκρυνση με καινοτόμες τεχνολογίες και με ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις·

- η βελτίωση της έγκαιρης προειδοποίησης και των στρατηγικών προβλέψεων, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης διαστημικών υπηρεσιών, όσον αφορά τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, ιδίως δε της ανόδου της στάθμης της θάλασσας, των καταιγίδων και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος·
- η κατάρτιση νέων και η ενίσχυση υφιστάμενων εκτιμήσεων κινδύνου, σχεδίων έκτακτης ανάγκης και σχεδίων αποκατάστασης έπειτα από καταστροφή (σε ενωσιακό και εθνικό επίπεδο) για τους λιμένες, τις παράκτιες υποδομές, καθώς και την ασφάλεια των επιβατηγών πλοίων και τις αλυσίδες μεταφορών/εφοδιασμού·
- η προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μεταξύ ναυτιλιακών φορέων σχετικά με τις κυβερνοαπειλές, και η διαρκής ενίσχυση της κυβερνοασφάλειας των πλοίων σε επίπεδο Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ)·
- η ενίσχυση της MDA στην Αρκτική, περιλαμβανομένης της διαστημικής παρατήρησης· η συνέχιση της συνεργασίας με τα παράκτια κράτη της Αρκτικής σε διμερές επίπεδο και σε σχετικά πολυμερή φόρουμ, κατά περίπτωση, προκειμένου να υποστηριχθεί η εφαρμογή της πολιτικής για την Αρκτική⁵¹·
- η αξιολόγηση της καταλληλότητας των θαλάσσιων περιοχών που προορίζονται ή χρησιμοποιούνται για στρατιωτικές δραστηριότητες για την ανάπτυξη υπεράκτιων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
- η αξιολόγηση των επενδύσεων σε θαλάσσιες υποδομές από τρίτες χώρες και οντότητες εκτός ΕΕ στο πλαίσιο του μηχανισμού συνεργασίας που θεσπίστηκε με τον κανονισμό για τον έλεγχο των άμεσων ξένων επενδύσεων.

⁵¹ 12870/21

5. Ενίσχυση δυνατοτήτων

Προκειμένου να προωθήσει τα συμφέροντά της στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα, η ΕΕ θα πρέπει να επιταχύνει την ανάπτυξη τόσο στρατιωτικών όσο και μη στρατιωτικών δυνατοτήτων, με τη συμμετοχή του κλάδου κατά περίπτωση. Η έρευνα και ανάπτυξη (Ε&Α) σχετικά με τις μη στρατιωτικές πτυχές της ευρωπαϊκής ασφάλειας στη θάλασσα περιλαμβάνεται στην ομάδα «Πολιτική προστασία για την κοινωνία» του προγράμματος της ΕΕ «Ορίζων Ευρώπη». Η τρέχουσα και η επικείμενη Ε&Α θα στηρίξουν την ανάπτυξη δυνατοτήτων σε επίπεδο ΕΕ, περιλαμβανομένων της προστασίας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, της διαχείρισης υποβρύχιων απειλών, της ετοιμότητας έναντι ανθρωπογενών και φυσικών καταστροφών και της αντιμετώπισής τους, της ασφάλειας των θαλάσσιων επιβατικών μεταφορών και της διαχείρισης του μη εκραγέν υλικό, με τη συμμετοχή του κλάδου κατά περίπτωση.

Στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, για να διασφαλιστούν μια πιο δυναμική παρουσία της Ένωσης στη θάλασσα, καθώς και η ικανότητα προβολής ισχύος, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να αναπτύξουν ένα πλήρες φάσμα θαλάσσιων δυνατοτήτων, αξιοποιώντας πλήρως το περιθώριο συνεργασίας στο πλαίσιο σχετικών πρωτοβουλιών και μέσων⁵² της ΕΕ. Ειδικότερα, οι ενισχυμένες θαλάσσιες δυνατότητες θα πρέπει να επικεντρωθούν στη διασφάλιση της ανθεκτικότητας, της ανταγωνιστικότητας και του ελέγχου της ΕΕ σε όλους τις περιοχές του θαλάσσιου τομέα, σε συνοχή με το ΝΑΤΟ σύμφωνα με τη στρατηγική πυξίδα. Η υπό εξέλιξη αναθεώρηση του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων⁵³ βασίζεται, μεταξύ άλλων, στα διδάγματα που αντλήθηκαν από τη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Για παράδειγμα, ο ΕΟΑ θα διερευνήσει τις κύριες τεχνολογίες που απαιτούνται για τη διαχείριση των σμηνών θαλάσσιων μη επανδρωμένων αεροσκαφών και για την προστασία κρίσιμων υποδομών στον θαλάσσιο βυθό.

⁵² Το σχέδιο ανάπτυξης δυνατοτήτων, οι συνεργατικές ευκαιρίες που εντοπίστηκαν στο πλαίσιο της συντονισμένης ετήσιας επανεξέτασης στον τομέα της άμυνας, η μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (PESCO), το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας.

⁵³ Το διοικητικό συμβούλιο του ΕΟΑ, στη συνεδρίαση του Ιουνίου του 2022, δρομολόγησε επισήμως την αναθεώρηση του σχεδίου ανάπτυξης δυνατοτήτων.

Όπως ζητείται στη στρατηγική πυξίδα και σύμφωνα με τη συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας (CARD)⁵⁴, τα εθνικά και πολυεθνικά έργα θα πρέπει να έχουν σκοπό αφενός να αντιμετωπιστεί ο κατακερματισμός των κρίσιμων μέσων όπως τα σκάφη μεγέθους κορβέτας και τα συστήματα επί του σκάφους, και αφετέρου να βελτιωθεί η επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα των επιμέρους πλατφορμών. Αρκετές ευκαιρίες συνεργασίας που εντοπίστηκαν στους κύκλους του προγράμματος CARD της περιόδου 2019-2022 οδήγησαν σε έργα μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) για μη επανδρωμένα θαλάσσια συστήματα. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας⁵⁵ θα στηρίζει έργα έρευνας και ανάπτυξης, για παράδειγμα σχετικά με την επίγνωση καταστάσεων στον θαλάσσιο τομέα, τις δυνατότητες θαλάσσιας επιτήρησης, την προστασία των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών και τις υποβρύχιες δυνατότητες.

Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει να επιδιώξουν την ενίσχυση των δυνατοτήτων που τους επιτρέπουν να εντοπίζουν καλύτερα ύποπτες δραστηριότητες για την προστασία των κρίσιμων υποθαλάσσιων υποδομών. Η ΕΕ και το NATO θα πρέπει να συντονίσουν τις προσπάθειες στον τομέα αυτό, κατά περίπτωση, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνοχή των αποτελεσμάτων σε περίπτωση αλληλεπικάλυψης των απαιτήσεων.

Οι κύριες δράσεις της ΕΕ για την ενίσχυση των δυνατοτήτων στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής είναι:

- η ανάπτυξη κοινών απαιτήσεων και εννοιών για την τεχνολογία στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, μεταξύ άλλων για την MDA, τόσο στην επιφάνεια όσο και υποβρυχίως·
- η δημιουργία διαλειτουργικών μη επανδρωμένων συστημάτων για την παρακολούθηση των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, την αντιμετώπιση εχθρικών σμηνών μη επανδρωμένων αεροσκαφών κ.λπ.·

⁵⁴ Τομέας εστίασης «Ευρωπαϊκά περιπολικά σκάφη επιφανείας»

⁵⁵ Στόχος του ΕΤΑ είναι να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και την ικανότητα καινοτομίας της αμυντικής βιομηχανίας στην ΕΕ. Ως εκ τούτου, συμβάλλει στην ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνατοτήτων των κρατών μελών.

- η αύξηση των σύγχρονων δυνατοτήτων συστημάτων κατά των ναρκών, π.χ. με την ανάπτυξη μιας ενωσιακής αντίληψης για τις επιχειρήσεις·
- η υποστήριξη της ανάπτυξης κοινών ενισχυμένων δυνατοτήτων αεροσκαφών θαλάσσιας περιπολίας·
- η θέσπιση κοινών ασκήσεων δοκιμών και πειραματισμού για την ανάπτυξη μελλοντικών, υπερσύγχρονων θαλάσσιων δυνατοτήτων.

6. Εκπαίδευση και κατάρτιση

Απαιτείται υψηλό επίπεδο εξειδικευμένης εκπαίδευσης, δεξιοτήτων και κατάρτισης προκειμένου η ΕΕ να έχει τα εφόδια για να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες και μελλοντικές προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα. Η αντιμετώπιση νέων υβριδικών απειλών και κυβερνοαπειλών είναι εφικτή μόνο όταν οι οικείοι φορείς διαθέτουν ψηφιακές δεξιότητες και εφαρμόζουν ειδικά προγράμματα επανεκπαίδευσης και αναβάθμισης δεξιοτήτων. Λύσεις που έχουν τη μορφή ανταλλαγών μεταξύ προγραμμάτων στρατιωτικής εκπαίδευσης, κοινών προγραμμάτων κατάρτισης μεταξύ των δυνάμεων του Ναυτικού των κρατών μελών της ΕΕ και μεταξύ διαφόρων οργανισμών θα ενισχύσουν τη διαλειτουργικότητα και θα βοηθήσουν την ΕΕ να αντιμετωπίσει τις νέες απειλές με πιο αποτελεσματικό, συντονισμένο και συμπεριληπτικό τρόπο.

Ως μέρος του πρακτικού εγχειριδίου σχετικά με την ευρωπαϊκή συνεργασία στα καθήκοντα ακτοφυλακής, δημιουργήθηκε κατάλογος προγραμμάτων κατάρτισης, ο οποίος καλύπτει όλες τις σειρές μαθημάτων που διοργανώνουν οι οργανισμοί της ΕΕ σε όλους τους θαλάσσιους τομείς. Το εγχειρίδιο θα επικαιροποιείται σε κυλιόμενη βάση ανάλογα με τις ανάγκες και τις εξελίξεις. Το επιτυχημένο έργο «Ευρωπαϊκό δίκτυο ακαδημιών κατάρτισης για τα καθήκοντα ακτοφυλακής» (ECGFA NET) και το εναρμονισμένο πρόγραμμα κατάρτισης σχετικά με τα καθήκοντα ακτοφυλακής θα πρέπει να συνεχιστούν, ιδίως δε το πρόγραμμα ανταλλαγών, το οποίο περιλαμβάνει γειτονικές χώρες και περιφερειακή συνεργασία μέσω ενός ειδικού έργου που υλοποιεί η EFCA σε στενή συνεργασία με τον EMSA και τον Frontex. Επίσης, ο EMSA εκπονεί επί του παρόντος μια σειρά μαθημάτων για την κυβερνοασφάλεια στον θαλάσσιο τομέα. Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών (Hybrid CoE) διοργανώνει σειρά μαθημάτων και συνέδρια σχετικά με τις υβριδικές απειλές που επηρεάζουν τον θαλάσσιο τομέα. Η ισότητα των φύλων και η χειραφέτηση των γυναικών στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα της ΕΕ θα πρέπει να υποστηριχθούν, με την προώθηση της πρόσβασης των γυναικών σε υψηλού επιπέδου τεχνική εκπαίδευση και κατάρτιση.

Η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Ασφάλειας και Άμυνας (ΕΑΑΑ)⁵⁶ παρέχει κατάρτιση και εκπαίδευση σε επίπεδο ΕΕ τόσο για το πολιτικό όσο και για το στρατιωτικό προσωπικό, με σκοπό την προώθηση μιας κοινής αντίληψης για τις προκλήσεις στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα και την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον διαρκώς αυξανόμενο ρόλο της ΕΕ στον εν λόγω τομέα. Με την υποστήριξη της ΕΑΑΑ, έξι ευρωπαϊκές ναυτικές ακαδημίες εκτελούν επί του παρόντος εργασίες όσον αφορά το περιεχόμενο ενός κοινού, διεθνούς ναυτικού εξαμήνου.

⁵⁶ Η ΕΑΑΑ, στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), παρέχει κατάρτιση και εκπαίδευση σε επίπεδο ΕΕ στον τομέα της Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας της Ένωσης (ΚΠΑΑ). Στόχος της είναι να αναπτύξει και να προωθήσει μια κοινή αντίληψη για την ΚΠΑΑ μεταξύ του πολιτικού και του στρατιωτικού προσωπικού, καθώς επίσης να προσδιορίσει και να διαδώσει, μέσω των δραστηριοτήτων κατάρτισης που διοργανώνει, ορθές πρακτικές σε σχέση με διάφορα ζητήματα που αφορούν την ΚΠΑΑ. Με τον τρόπο αυτόν, η ΕΑΑΑ συμπληρώνει τις εθνικές προσπάθειες στον τομέα της κατάρτισης και της εκπαίδευσης.

Οι κύριες δράσεις της ΕΕ για την εκπαίδευση και την κατάρτιση⁵⁷ στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής είναι:

- η ενίσχυση των δεξιοτήτων που αφορούν την ασφάλεια έναντι των κυβερνοαπειλών και των υβριδικών και διαστημικών απειλών μέσω της υποστήριξης νέων και υφιστάμενων ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης που προσφέρουν διάφορα ακαδημαϊκά ιδρύματα και αρμόδιοι εθνικοί και ενωσιακοί φορείς, τόσο στον στρατιωτικό όσο και στον μη στρατιωτικό τομέα·
- η διεξαγωγή ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης που προσφέρονται σε εταίρους εκτός ΕΕ με σκοπό την αντιμετώπιση υφιστάμενων και αναδυόμενων απειλών για την ασφάλεια στη θάλασσα·
- η θέσπιση ενός «διεθνούς ναυτικού εξαμήνου» στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανταλλαγή νέων αξιωματικών (EMILYO)⁵⁸·
- η διεξαγωγή κοινών πολιτικοστρατιωτικών και διυπηρεσιακών ασκήσεων βάσει σεναρίων που περιλαμβάνουν κοινή δικαιοδοσία ή κοινή χρήση δυνατοτήτων.

⁵⁷ Μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του Έτους Δεξιοτήτων.

⁵⁸ <http://www.emilyo.eu/>· η πρωτοβουλία EMILYO δεν συνδέεται με το πρόγραμμα Erasmus+.

V. ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ

Η αναθεωρημένη στρατηγική θα πρέπει να υλοποιηθεί σύμφωνα με το πνεύμα της ολοκληρωμένης προσέγγισης για τη μεγιστοποίηση των συνεργειών και την αξιοποίηση συμπληρωματικών εργαλείων και μέσων της ΕΕ. Εν προκειμένω θα πρέπει να περιλαμβάνονται:

- τα έργα Ε&Α του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας στον τομέα της άμυνας, με σκοπό την ενίσχυση των δυνατοτήτων των ενόπλων δυνάμεων των κρατών μελών της ΕΕ·
- ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός για την Ειρήνη ως μηχανισμός χρηματοδότησης εκτός προϋπολογισμού για τη δράση της ΕΕ στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας με συνέπειες στον στρατιωτικό και αμυντικό τομέα·
- η έρευνα και καινοτομία της ΕΕ σχετικά με τις μη στρατιωτικές δυνατότητες στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα, ιδίως στο πλαίσιο της ομάδας 3 «Πολιτική προστασία για την κοινωνία» του προγράμματος της ΕΕ «Ορίζων Ευρώπη».
- οι ευκαιρίες που προσφέρει το Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας και το Μέσο για τη Διαχείριση των Συνόρων και τις Θεωρήσεις, με σκοπό την ενίσχυση των δυνατοτήτων των αρχών ακτοφυλακής των κρατών μελών που εκτελούν καθήκοντα επιβολής του νόμου και ελέγχου στη θάλασσα·

- οι ναυτικές επιχειρήσεις της ΕΕ (επιχειρήσεις ATALANTA και IRINI) και το πλαίσιο της υφιστάμενης συντονισμένης παρουσίας στη θάλασσα·
- ο μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης, ιδίως μέσω της αξιοποίησης των ικανοτήτων ανάλυσης και αντιμετώπισης, καθώς και μέσω της εφαρμογής της σύστασης της Επιτροπής σχετικά με τους στόχους ανθεκτικότητας στις καταστροφές·
- το πρόγραμμα του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας για τη στήριξη διεθνών εταιρικών σχέσεων, με σκοπό την ενίσχυση της ασφάλειας στη θάλασσα, ιδίως της επίγνωσης καταστάσεων στον θαλάσσιο τομέα·
- ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (2021-2017), ΜΠΒ III, δεδομένου του πεδίου εφαρμογής του και της εστίασής του στις υποψήφιες χώρες·
- ο προϋπολογισμός της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας για τη χρηματοδότηση μη στρατιωτικών αποστολών στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ·
- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) για τη χρηματοδότηση της θαλάσσιας επιτήρησης και της συνεργασίας στον τομέα των καθηκόντων ακτοφυλακής·
- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και τα προγράμματα Interreg για τη στήριξη επενδύσεων σε παράκτιες και εξόχως απόκεντρες περιοχές και εδάφη και σε χώρες που έχουν θαλάσσια σύνορα με την ΕΕ.

VI. ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

Η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος θα συνεργαστούν με το Συμβούλιο για την εφαρμογή της παρούσας αναθεωρημένης στρατηγικής στους προαναφερόμενους τομείς δράσης οι οποίοι εξειδικεύονται στο σχέδιο δράσης, αξιοποιώντας τα επιτεύγματα της EUMSS από το 2014, χρησιμοποιώντας τα υφιστάμενα μέσα και τις υφιστάμενες πολιτικές και ακολουθώντας τη συνολική καθοδήγηση της στρατηγικής πυξίδας.

Τρία έτη μετά την έγκριση της στρατηγικής από το Συμβούλιο, η Επιτροπή και ο ύπατος εκπρόσωπος θα υποβάλουν στο Συμβούλιο κοινή έκθεση προόδου με βάση τα στοιχεία που θα διαβιβάσουν τα κράτη μέλη.

Στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα — Αναθεωρημένο σχέδιο δράσης¹

Στρατηγικός Στόχος 1: Εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων στη θάλασσα

Στόχοι	Δράσεις		Χρονοδιάγραμμα <i>Αν ισχύει</i>	Ενδιαφερόμενοι φορείς ²
1.1. Επέκταση του ρόλου και των δράσεων της ΕΕ στις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ και σε υπερπόντιες περιοχές.	Ενίσχυση των ενωσιακών ναυτικών επιχειρήσεων στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ και εδραίωση της εφαρμογής της έννοιας της «Συντονισμένης Παρουσίας στη Θάλασσα» (ΣΠΘ)			
	1.1.1	Εφοδιασμός των ενωσιακών ναυτικών επιχειρήσεων στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ (περιλαμβανομένων των επιχειρήσεων Atalanta και Irini) με τα ναυτικά και αεροπορικά μέσα που απαριθμούνται στις αντίστοιχες συνδυασμένες κοινές δηλώσεις απαιτήσεων.	2025	KM, EYED
	1.1.2	Εξέταση νέων θαλάσσιων περιοχών ενδιαφέροντος για την εφαρμογή της ΣΠΘ, βάσει προτάσεων της EYED.	Από το 2023	KM, EYED

¹ Η στρατηγική της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα (EUMSS) θα υλοποιηθεί μέσω του παρόντος σχεδίου δράσης και στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης προσέγγισης. Για την υλοποίησή της θα χρησιμοποιηθεί το σύνολο των συναφών στρατιωτικών και μη στρατιωτικών πολιτικών, εργαλείων και μέσων της ΕΕ και θα υπάρξει συντονισμός των πολιτικών και των δραστηριοτήτων όλων των σχετικών παραγόντων σε ευρωπαϊκό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, με ενίσχυση των συνεργειών και της συμπληρωματικότητάς τους. Θα προωθηθεί επίσης μια πιο συνεκτική δραστηριοποίηση της ΕΕ έναντι των εξωτερικών συγκρούσεων και κρίσεων, ώστε να ενισχυθεί η ασφάλεια της ΕΕ και των πολιτών της.

² Οι ενδιαφερόμενοι φορείς που απαριθμούνται στο σχέδιο δράσης θα συνεισφέρουν ανάλογα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητες, ευθύνες και εντολές τους. Οι οργανισμοί της ΕΕ στο παρόν σχέδιο δράσης είναι εκείνοι που προσδιορίζονται ως φορείς στο πλαίσιο των διαφόρων δράσεων του σχεδίου δράσης, και κανένας από τους ρόλους που τους ανατίθενται δεν θίγει τις διαδικασίες και τις αποφάσεις των αντίστοιχων διοικητικών οργάνων τους όσον αφορά τις συνεισφορές των οργανισμών στις εν λόγω δράσεις. Η Επιτροπή ή τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προσκαλέσουν και άλλους σχετικούς οργανισμούς της ΕΕ να συνεργαστούν για την εφαρμογή του σχεδίου δράσης. Οι οργανισμοί θα συμμετέχουν σε διεθνείς εργασίες μέσω των αντίστοιχων υπηρεσιών της ΕΕ (εποπτεύουσες ΓΔ).

	Ανάπτυξη συνεργασίας και συνεργειών μεταξύ των πρωτοβουλιών των κρατών μελών και της ΕΕ για την ασφάλεια στη θάλασσα			
	1.1.3	Προώθηση περαιτέρω συνεργειών μεταξύ της επιχείρησης EUNAVFOR Atalanta και της ευρωπαϊκής αποστολής για την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα στα στενά του Ορμούζ (EMASOH).	Από το 2023	KM, EYED
	1.1.4	Ενίσχυση της συνοχής και του συντονισμού μεταξύ των δράσεων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της ΣΠΘ.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EYED
	1.1.5	Στήριξη δράσεων με τις υπηρεσίες συγχώνευσης και τις δυνατότητες ανταλλαγής πληροφοριών του EUROSUR, όπως αυτές που διατίθενται μέσω των CISE (κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών) και IMS (ολοκληρωμένες θαλάσσιες υπηρεσίες), και συντονισμός των δραστηριοτήτων παρακολούθησης σε προσυνοριακές περιοχές.	Σε κυλιόμενη βάση	Frontex, EMSA
	1.1.6	Στήριξη της δημιουργίας σειράς μαθημάτων για το προσωπικό θαλάσσιων επιχειρήσεων (MSOC) στα κράτη μέλη με την παροχή κατάρτισης και πρόσβασης στις δυνατότητες και στις υπηρεσίες του EUROSUR.		
	1.1.7	Διασφάλιση ότι η δράση της ΕΕ στη θάλασσα και στην ξηρά λειτουργεί συμπληρωματικά προς την ολοκληρωμένη προσέγγιση της ΕΕ, μέσω της προώθησης δεσμών με τη διυπηρεσιακή συνεργασία στα καθήκοντα ακτοφυλακής (τριμερής συμφωνία εργασίας) και με την έννοια των θαλάσσιων επιχειρήσεων πολλαπλών σκοπών που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της συνεργασίας της ΕΕ για τα καθήκοντα ακτοφυλακής και εφαρμόζεται από τις αρχές ακτοφυλακής στις οικείες θαλάσσιες λεκάνες.	Από το 2023, σε κυλιόμενη βάση.	KM, Επιτροπή, EYED, EFCA, EMSA, Frontex
	1.1.8	Προώθηση συνεργειών, όπου είναι σκόπιμο και νομικά εφικτό, μεταξύ των δραστηριοτήτων ΚΠΑΑ και των εννοιών των θαλάσσιων επιχειρήσεων	Από το 2023, σε κυλιόμενη βάση.	KM, Επιτροπή, EYED, EFCA,

		πολλαπλών σκοπών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της διυπηρεσιακής συνεργασίας για τα καθήκοντα ακτοφυλακής.		EMSA, Frontex
	Σε σχετικές θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ			
	1.1.9	Διοργάνωση ασκήσεων ασφάλειας στη θάλασσα, περιλαμβανομένων ετήσιων ναυτικών ασκήσεων του πολεμικού ναυτικού και της ακτοφυλακής των κρατών μελών με τη συμμετοχή ναυτικών δυνάμεων και αρχών ασφάλειας στη θάλασσα από όσο το δυνατόν περισσότερα κράτη μέλη, με σκοπό την ενίσχυση των ικανοτήτων ετοιμότητας και αντιμετώπισης παραδοσιακών απειλών, καθώς και των κινδύνων και των απειλών που απειριθμούνται στον στρατηγικό στόχο 4.	Ετησίως, από το 2024.	KM, Επιτροπή, EYED (EUMS)
	1.1.10	Προώθηση και συμπερίληψη της ασφάλειας στη θάλασσα στις εργασίες για στρατηγικές και πρωτοβουλίες που αφορούν τις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ και για τις σχετικές μακροπεριφερειακές στρατηγικές, κατά περίπτωση.	Από το 2023, σε κυλιόμενη βάση.	KM, Επιτροπή, EYED
	Αρκτική			
	1.1.11	Διασφάλιση επαρκούς δορυφορικής παρατήρησης και επιδίωξη επαρκών υπηρεσιών SATCOM και PNT σε σχέση με τις νέες οδούς της Αρκτικής, μεταξύ άλλων μέσω των δυνατοτήτων του προγράμματος Copernicus (περιλαμβανομένης της θαλάσσιας υπηρεσίας CMEMS και της θαλάσσιας επιτήρησης CMS ³ του εν λόγω προγράμματος), για την ενίσχυση της επίγνωσης καταστάσεων.	Έως το 2025	KM, Επιτροπή, EMSA
	1.1.12	Συμμετοχή, στις εργασίες του Αρκτικού Συμβουλίου και των σχετικών φόρουμ, κατά περίπτωση.	Σε κυλιόμενη βάση.	KM, EYED, Επιτροπή

³ <https://marine.copernicus.eu/>

	Ατλαντικός			
	1.1.13	Στήριξη επιχειρήσεων καταπολέμησης της διακίνησης ναρκωτικών μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών και της διενέργειας κοινών επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων στις χώρες / στους λιμένες απόπλου καθώς και στους λιμένες και στις λιμενικές εγκαταστάσεις προορισμού της ΕΕ, περιλαμβανομένης της Καραϊβικής.	Από το 2023, σε κυλιόμενη βάση.	KM, Επιτροπή, MAOC-N, EMSA, Ευρωπαϊκή, Frontex
	1.1.14	Καθιέρωση συνεργασίας για την ασφάλεια στη θάλασσα με εταίρους από ολόκληρο τον Ατλαντικό Ωκεανό, περιλαμβανομένων διεθνών και περιφερειακών οργανισμών από την Αφρική και την αμερικανική ήπειρο.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
	1.1.15	Προσδιορισμός και προώθηση περιφερειακών δραστηριοτήτων ανάπτυξης θαλάσσιων ικανοτήτων για την επέκταση των υφιστάμενων προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα (π.χ. διαδικασία του Ραμπάτ), τη βελτίωση του συντονισμού τους και την ανάπτυξη παρόμοιων πρωτοβουλιών με χώρες εταίρους και περιφερειακούς οργανισμούς.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2024	KM, EYED, Επιτροπή
	1.1.16	Διεξαγωγή κοινών ασκήσεων και ελλειμνισμών με παράκτιες ομονοούσες χώρες, προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος της ΕΕ ως παγκόσμιου παρόχου ασφάλειας στη θάλασσα και να ενισχυθεί η συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EYED
	Βαλτική Θάλασσα			
	1.1.17	Δημιουργία μηχανισμού με τη συμμετοχή της Επιτροπής, του Συμβουλίου των Κρατών της Βαλτικής Θάλασσας (CBSS) και της HELCOM για τον συντονισμό επιστημονικών δράσεων, επιχειρήσεων και ανταλλαγής δεδομένων, με σκοπό την εφαρμογή σχεδίου δράσης για την αντιμετώπιση του μη εκραγέντος υλικού στη Βαλτική Θάλασσα και ενδεχόμενων	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED

		πετρελαιοκηλίδων από ναυάγια.		
	1.1.18	Ανάπτυξη εργαλείου σε περιφερειακό επίπεδο που θα καθιστά δυνατή την ανταλλαγή δεδομένων σχετικά με απορριπτόμενα πυρομαχικά, τη διενέργεια εκτίμησης κινδύνου και τον προσδιορισμό των βέλτιστων τρόπων απομάκρυνσης συμβατικών και χημικών πυρομαχικών από τη Βαλτική Θάλασσα.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
	1.1.19	Ανάπτυξη και κλιμάκωση τεχνολογιών για την αντιμετώπιση μη εκραγέντος υλικού, με τη συμμετοχή και μη στρατιωτικών φορέων, και προώθηση των δεσμών με τη βιομηχανία.	Από το 2024, σε κυλιόμενη βάση.	KM, Επιτροπή, EYED
	1.1.20	Περαιτέρω ενίσχυση των προσπαθειών, μεταξύ άλλων με διοργάνωση τακτικής εκστρατείας για τον καθαρισμό της περιοχής της Βαλτικής Θάλασσας από τα απορριπτόμενα πυρομαχικά στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης αντιμετώπισης του μη εκραγέντος υλικού σε επίπεδο ΕΕ, με σκοπό την προστασία της ανθρώπινης ζωής και του θαλάσσιου περιβάλλοντος, την ασφάλεια των θαλάσσιων διαδρόμων και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης θαλάσσιων οικονομικών δραστηριοτήτων.	Από το 2024, σε κυλιόμενη βάση.	KM, Επιτροπή, EYED
	Εύξεινος Πόντος			
	1.1.21	Ενίσχυση των ικανοτήτων για συντονισμένη αντιμετώπιση της θαλάσσιας ρύπανσης που σχετίζεται με ένοπλες συγκρούσεις, μεταξύ άλλων με την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων κατάρτισης για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από διάφορες πηγές, όπως μη εκραγέν υλικό, νάρκες, διαρροές πετρελαίου, βυθισμένα σκάφη κ.λπ., η οποία ενδέχεται επίσης να επηρεάσει τη βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα, με παράλληλη χρήση του κοινού θαλάσσιου θεματολογίου (CMA) για τον Εύξεινο Πόντο και του στρατηγικού θεματολογίου έρευνας και καινοτομίας για τον Εύξεινο Πόντο (SRIA).	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EMSA

	1.1.22	Αξιοποίηση των υφιστάμενων ικανοτήτων του SatCen της ΕΕ και άλλων υπηρεσιών της ΕΕ και ενίσχυση των τρεχουσών δυνατοτήτων για τον εντοπισμό θαλάσσιων ναρκών, περιλαμβανομένων εκείνων που τοποθετήθηκαν στο πλαίσιο του ρωσικού επιθετικού πολέμου κατά της Ουκρανίας, οι οποίες συνιστούν κίνδυνο για τη ναυτιλία και τη ναυσιπλοΐα.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, SatCen
	Μεσόγειος			
	1.1.23	Ενίσχυση των δυνατοτήτων σε ομονοούμες χώρες-εταίρους της Μεσογείου και ανταλλαγή πληροφοριών, κατά περίπτωση, για την ενίσχυση της ικανότητάς τους να εκτελούν καθήκοντα θαλάσσιας επιτήρησης, μεταξύ άλλων με στόχο τον εντοπισμό και την αποτροπή της παράνομης διέλευσης των συνόρων και των διασυνοριακών εγκληματικών δραστηριοτήτων.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EYED, Frontex
	1.1.24	Ενίσχυση του συντονισμού και των συνεργειών μεταξύ της επιχείρησης IRINI, της EUBAM LIBYA και των σχετικών οργανισμών της ΕΕ, ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή της πλήρους εντολής της επιχείρησης IRINI.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED, Frontex, EMSA, SatCen
	1.1.25	Ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ της επιχείρησης IRINI και των σχετικών εταίρων, με την περαιτέρω αξιοποίηση των υφιστάμενων φόρουμ για ανταλλαγή πληροφοριών (π.χ. διάσκεψη SHADE MED) και τη διερεύνηση τρόπων αξιοποίησης επιχειρησιακών συνεργειών.	Από το 2023	KM, EYED
	1.1.26	Ανάπτυξη μαθημάτων κατάρτισης και διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών, εμπειρογνώσις, τεχνικής βοήθειας, κατάρτισης και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των χωρών της Ένωσης για τη Μεσόγειο (UfM) για την αντιμετώπιση των παράνομων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, μεταξύ άλλων μέσω του Μεσογειακού Φόρουμ για τις Υπηρεσίες Ακτοφυλακής (MedCGFF) και σύμφωνα με τη δήλωση για τη	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2024	KM, Επιτροπή, Frontex, EMSA, EFCA

		βιώσιμη γαλάζια οικονομία της Ένωσης για τη Μεσόγειο ⁴ .		
	1.1.27	Προσδιορισμός και προώθηση περιφερειακών δραστηριοτήτων ανάπτυξης θαλάσσιων ικανοτήτων για την επέκταση των υφιστάμενων προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα (π.χ. διαδικασία του Ραμπάτ), τη βελτίωση του συντονισμού τους και την ανάπτυξη παρόμοιων πρωτοβουλιών με χώρες εταίρους και περιφερειακούς οργανισμούς.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2024	KM, EYED, Επιτροπή
	1.1.28	Εφαρμογή των συστάσεων της ΓΕΑΜ / του διεθνούς προγράμματος επιθεώρησης / των πιλοτικών έργων για τη βελτίωση της βιωσιμότητας των αλιευτικών πόρων και τη στήριξη της καταπολέμησης της ΠΑΑ αλιείας.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EFCA
	1.1.29	Διεξαγωγή κοινών ασκήσεων και ελλιμενισμών με παράκτιες ομονοούσες χώρες, προκειμένου να ενισχυθεί ο ρόλος της ΕΕ ως παγκόσμιου παρόχου ασφάλειας στη θάλασσα και να ενισχυθεί η συνεργασία στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EYED
	Βόρεια Θάλασσα			
	1.1.30	Εκτέλεση ολοκληρωμένης δραστηριότητας χαρτογράφησης της λεκάνης της Βόρειας Θάλασσας προκειμένου να διενεργηθεί εκτίμηση κινδύνου και να προσδιοριστούν οι καλύτεροι τρόποι για την απομάκρυνση συμβατικών και χημικών πυρομαχικών.	Έως το τέλος του 2025	Επιτροπή, κράτη μέλη
	Σε θαλάσσιες περιοχές ενδιαφέροντος			
	1.1.31	Ενίσχυση της στήριξης προς την καταπολέμηση των παράνομων και	Σε κυλιόμενη	KM, Επιτροπή,

⁴ Άρθρο 71 της υπουργικής δήλωσης για τη βιώσιμη γαλάζια οικονομία της Ένωσης για τη Μεσόγειο: Οι υπουργοί χαιρετίζουν τον ενεργό ρόλο που διαδραματίζει το Μεσογειακό Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής (MedCGFF) στην ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας και την προώθηση της κατανόησης των θαλάσσιων θεμάτων αμοιβαίας σημασίας και κοινού ενδιαφέροντος όσον αφορά τα καθήκοντα ακτοφυλακής σε διασυννοριακό και διατομεακό επίπεδο, στρατιωτικής και μη στρατιωτικής φύσης, και καλούν το φόρουμ να αναπτύξει δραστηριότητες κατάρτισης και να διευκολύνει περαιτέρω την ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειρογνωσίας, τεχνικής βοήθειας, κατάρτισης και βέλτιστων πρακτικών για την αντιμετώπιση παράνομων δραστηριοτήτων στη θάλασσα.

		αθέμιτων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, περιλαμβανομένων της εμπορίας ανθρώπων, της διακίνησης ναρκωτικών, της πειρατείας και της ΠΑΑ αλιείας.	βάση	EYED
	Κόλπος της Γουινέας			
	1.1.32	Διατήρηση της στήριξης προς την αρχιτεκτονική του Γιαουντέ για την ασφάλεια στη θάλασσα, μεταξύ άλλων μέσω του προγράμματος του Περιφερειακού Δικτύου Πληροφοριών του Κόλπου της Γουινέας (GoGIN) και βελτίωση του κράτους δικαίου και των εθνικών νομικών πλαισίων στην περιοχή, μεταξύ άλλων μέσω των προγραμμάτων SWAIMS και PASSMAR που βρίσκονται σε εξέλιξη, ωστόσο ολοκληρωθούν το 2024, και στη συνέχεια μέσω του διάδοχου περιφερειακού προγράμματος για την ασφάλεια στη θάλασσα, καθώς και του GoGIN II και της πλατφόρμας YARIS.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EYED, EMSA
	1.1.33	Ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των δράσεων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών της ΕΕ, ιδίως μέσω της εδραίωσης της ΣΠΘ στον Κόλπο της Γουινέας.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, EYED, Επιτροπή
	Ινδοειρηνικός			
	1.1.34	Βελτίωση των μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών και διευκόλυνση των συνδέσεων μεταξύ των κέντρων συγχώνευσης θαλάσσιων πληροφοριών μέσω ανάπτυξης και επέκτασης της χρήσης της πλατφόρμας IORIS του CRIMARIO και της πρωτοβουλίας SHARE.IT.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EYED
	1.1.35	Διενέργεια κοινών ασκήσεων και ελλειμνισμών με ομονοούντες εταίρους του Ινδοειρηνικού, κατά προτίμηση με τη χρήση της πλατφόρμας IORIS ως εργαλείου συνεργασίας.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EYED
	1.1.36	Ενίσχυση της συνοχής μεταξύ των δράσεων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των δράσεων των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς και μεταξύ των προγραμμάτων ανάπτυξης ικανοτήτων, μεταξύ άλλων μέσω της ΣΠΘ στον	Από το 2023	

		Βορειοδυτικό Ινδικό Ωκεανό.		
	1.1.37	Ενίσχυση της συνεργασίας για την ασφάλεια στη θάλασσα με διεθνείς και περιφερειακούς οργανισμούς, ιδίως με τον Σύνδεσμο Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN), μεταξύ άλλων με στόχο την εξασφάλιση του καθεστώτος εταίρου διαλόγου στην Ένωση Παράκτιων Χωρών του Ινδικού Ωκεανού (IORA).	Από το 2023	
	1.1.38	Συνέχιση της στήριξης της αρχιτεκτονικής για την ασφάλεια στη θάλασσα στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος MASE (έως την περάτωση της δράσης το 2023) και του κώδικα συμπεριφοράς του Τζιμποντί μέσω του επικείμενου περιφερειακού προγράμματος για τη θαλάσσια ασφάλεια στην υποσαχάρια Αφρική.	Από το 2024	Επιτροπή, EYED
	1.1.39	Συνέχιση της προώθησης της επιχείρησης EUNAVFOR ATALANTA ως πλαισίου για την παροχή ασφάλειας στη θάλασσα στο πλαίσιο της εντολής της και για την εντατικοποίηση των δραστηριοτήτων στη θάλασσα με ομονοούσες χώρες και ομονοούντες οργανισμούς, μεταξύ άλλων λαμβάνοντας υπόψη τη CMP NWIO (ΣΠΘ στον ΒΔ Ινδικό Ωκεανό).	Σε κυλιόμενη βάση	KM, EYED
1.2 Προώθηση του σεβασμού του διεθνούς δικαίου και καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων στη θάλασσα	Προώθηση της συμμόρφωσης με την UNCLOS και άλλες διεθνείς πράξεις που σχετίζονται με τη θαλάσσια ασφάλεια			
	1.2.1	Προώθηση της συμμόρφωσης με διεθνείς πράξεις που σχετίζονται με την ασφάλεια στη θάλασσα και ενθάρρυνση της υπογραφής και της επικύρωσής τους, ιδίως της UNCLOS, και προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών με τα παράκτια κράτη και τους εταίρους κατά την εφαρμογή του διεθνούς δικαίου που αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα στα σχετικά φόρουμ.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
	1.2.2	Συνεργασία με τις χώρες εταίρους για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης, με σκοπό τη συμβολή	Σε κυλιόμενη βάση, από το	KM, Επιτροπή, EYED

		στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου στις σχέσεις με τις εν λόγω χώρες εταίρους.	2023	
	Προώθηση και ανάπτυξη πτυχών της ασφάλειας στη θάλασσα σύμφωνα με τα νομικά πλαίσια του ΔΝΟ και της ΕΕ			
	1.2.3	Συνεργασία με τις χώρες εταίρους για την αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν την ασφάλεια στη θάλασσα διασφαλίζοντας, για παράδειγμα, τη συμμόρφωση με τις νομικές πράξεις του ΔΝΟ, ιδίως για την εφαρμογή του Διεθνούς Κώδικα για την Ασφάλεια των Πλοίων και των Λιμενικών Εγκαταστάσεων (ISPS).	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EMSA
	1.2.4	Προώθηση και ανάπτυξη κατευθυντήριων γραμμών της Επιτροπής για την ασφάλεια στη θάλασσα, περιλαμβανομένων κατευθυντήριων γραμμών για την κυβερνοασφάλεια, σύμφωνα με τους κανονισμούς του ΔΝΟ, για την προώθηση των καθηκόντων ελέγχου της ασφάλειας των λιμένων και των πλοίων.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EMSA
	1.2.5	Διεξαγωγή επαρκούς αριθμού επιθεωρήσεων της Επιτροπής για την ασφάλεια στη θάλασσα ως τακτική ετήσια δραστηριότητα για την παρακολούθηση της εφαρμογής στα κράτη μέλη της νομοθεσίας της ΕΕ που αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα· συνέχιση της διερεύνησης τρόπων για την ενίσχυση της ασφάλειας στη θάλασσα, περιλαμβανομένης της κυβερνοασφάλειας, ιδίως για τις θαλάσσιες μεταφορές, περιλαμβανομένων των επιβατηγών πλοίων.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, EMSA
	Στήριξη της καταπολέμησης της παράνομης, αδήλωτης και ανεξέλεγκτης (ΠΑΑ) αλιείας, σύμφωνα με την ενοποιημένη προσέγγιση και τις βέλτιστες πρακτικές της ΕΕ.			
	1.2.6	Συνέχιση της στήριξης των κρατών μελών σε κοινές επιχειρήσεις και σε επιχειρήσεις ελέγχου της αλιείας κατά την εφαρμογή κοινών σχεδίων ανάπτυξης της EFCA, ώστε να καταστούν δυνατές η μόνιμη ανταλλαγή πληροφοριών και οι δραστηριότητες συλλογής πληροφοριών και ελέγχου, που σχεδιάζονται με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης κινδύνου.	Σε κυλιόμενη βάση, σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή, EFCA

	1.2.7	Προώθηση της διυπηρεσιακής συνεργασίας, περιλαμβανομένης της ανταλλαγής δεδομένων, για τη βελτίωση της παρακολούθησης, του ελέγχου και της επιτήρησης και για την υποστήριξη των αλιευτικών αρχών των κρατών μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών ⁵ (περιλαμβανομένων των εθνικών και περιφερειακών κέντρων παρακολούθησης της αλιείας), στο πλαίσιο της επιβολής της ισχύουσας περιφερειακής και εθνικής νομοθεσίας.	Σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή, EFCA, EMSA, Frontex
	1.2.8	Υποστήριξη της ακτοφυλακής και των ναυτικών δυνάμεων των κρατών μελών για την παροχή υπηρεσιών σε συναφείς περιοχές των συμβάσεων των ΠΟΔΑ, ώστε να διασφαλίζεται η ασφάλεια και η προστασία των ναυτικών, των αλιευτικών σκαφών και των στόλων (π.χ. από πειρατεία) και για τον καλύτερο έλεγχο και την εξάλειψη παραβιάσεων που αφορούν καταναγκαστική και σκληρή εργασία στη θάλασσα.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, Επιτροπή
	1.2.9	Ανάληψη δράσης για τον έλεγχο και την εξάλειψη παραβιάσεων που αφορούν καταναγκαστική και σκληρή εργασία στη θάλασσα.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, Επιτροπή
	Ενίσχυση των συνοριακών ελέγχων και καταπολέμηση διασυνοριακών εγκληματικών δραστηριοτήτων όπως η παράνομη διακίνηση μεταναστών ή αγαθών και η εμπορία ανθρώπων, με έμφαση σε περιοχές της ΕΕ που πλήττονται ιδιαίτερα από τις μεταναστευτικές πιέσεις, και οι παράνομες και άνευ αδείας δραστηριότητες εξερεύνησης και γεώτρησης για υδρογονάνθρακες.			
	1.2.10	Ανάπτυξη συνεκτικής και δυναμικής αντίδρασης για την αντιμετώπιση της εργαλειοποίησης της μετανάστευσης διά θαλάσσης και για την αποτροπή, την εξάρθρωση και τη δίωξη εγκληματικών δικτύων παράνομης διακίνησης μεταναστών και εμπορίας ανθρώπων.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED, Frontex, Ευρωπόλ, Eurojust

⁵ Η στήριξη προς τις αρχές κρατών μελών της ΕΕ και τρίτων χωρών σε θέματα αλιείας υπάγεται στην εντολή της EFCA με τη συνδρομή των άλλων οργανισμών. Για την παροχή στήριξης προς αλιευτικές αρχές εκτός ΕΕ απαιτείται ειδικό αίτημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

	1.2.11	Αξιοποίηση της πλήρους εφαρμογής του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή ⁶ και της διαρθρωμένης συνεργασίας μεταξύ των σχετικών φορέων (π.χ. Ευρωπόλ, Ιντερπόλ, UNODC), και με σκοπό τη στήριξη των δραστηριοτήτων του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης (ΜΜΠΕ), ενίσχυση της ανάλυσης κινδύνου για τον προσδιορισμό θαλάσσιων περιοχών και λιμένων που πρέπει να παρακολουθούνται καθώς και σκαφών και αεροσκαφών που πρέπει να εντοπίζονται, με σκοπό την καταπολέμηση των διασυνοριακών αθέμιτων δραστηριοτήτων.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EMSA, Frontex
	1.2.12	Δημιουργία και διατήρηση εικόνας της κατάστασης στην ΕΕ, περιλαμβανομένης της προσυνοριακής περιοχής, με βάση ανταλλαγή πληροφοριών, ανάλυση κινδύνου καθώς και προορατικές δραστηριότητες εναέριας επιτήρησης και περιπολίας.	Από το 2024	KM, Frontex
	1.2.13	Προστασία των θαλάσσιων ζωνών των κρατών μελών της ΕΕ από παράνομες, άνευ αδείας δραστηριότητες εξερεύνησης και γεώτρησης για υδρογονάνθρακες και άλλους πόρους, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, και ιδίως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS).	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, EYEA

Στρατηγικός Στόχος 2: Συνεργασία με εταίρους

Στόχοι	Δράσεις	Χρονοδιάγραμμα <i>Αν ισχύει</i>	Ενδιαφερόμενοι φορείς
--------	---------	------------------------------------	--------------------------

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1896

2.1 Ενίσχυση της συνεργασίας με ομονοούντες και στρατηγικούς εταίρους	Ενίσχυση της συνεργασίας με ομονοούντες και στρατηγικούς εταίρους			
	2.1.1	Αύξηση της συμμετοχής της ΕΕ στους μηχανισμούς SHADE στον θαλάσσιο τομέα, περιλαμβανομένων των υποομάδων GOG SHADE. Συμμετοχή στις εργασίες του φόρουμ G7++FOGG (Φίλοι του Κόλπου της Γουινέας) και των οικείων υποομάδων εργασίας. Συμμετοχή στις εργασίες του κώδικα συμπεριφοράς του Τζιμπουτί και των οικείων υποομάδων εργασίας.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	ΚΜ, ΕΥΕΔ, Επιτροπή
	2.1.2	Ενίσχυση του διαλόγου και της συνεργασίας με τρίτες χώρες και διεθνείς εταίρους σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος που αφορούν την ασφάλεια στη θάλασσα, όπως η επιτήρηση και η προστασία κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών.	Από το 2023	ΚΜ, ΕΥΕΔ, Επιτροπή
	2.1.3	Στήριξη των χωρών εταίρων για την ανάπτυξη των δυνατοτήτων τους στους τομείς της θαλάσσιας διακυβέρνησης και του κράτους δικαίου περιλαμβανομένων των διαδικασιών «νομικής κατάληξης» ⁷ , καθώς και των στρατιωτικών και ναυτικών δυνατοτήτων τους, μεταξύ άλλων μέσω της χρήσης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη.	Από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή, ΕΥΕΔ
	2.1.4	Διεξαγωγή μελετών για την εμβάθυνση της κατανόησης των επιχειρηματικών και εμπορικών εξαρτήσεων από βασικούς λιμένες και θαλάσσιες γραμμές επικοινωνίας εντός και εκτός της ΕΕ και ανάπτυξη μορφών επικοινωνίας με βασικούς επιχειρηματικούς και βιομηχανικούς παράγοντες που βασίζονται στις εισαγωγές και τις εξαγωγές, καθώς και με ναυτιλιακές εταιρείες, για την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης όσον αφορά τον βαθμό εξάρτησης από την ασφάλεια στη θάλασσα και τις θαλάσσιες γραμμές επικοινωνιών.	Από το 2023	ΚΜ, ΕΥΕΔ, Επιτροπή

⁷ Διαδικασίες που σχετίζονται με τη δίωξη υπόπτων που εμπλέκονται σε θαλάσσια εγκλήματα, ιδίως πειρατεία και ένοπλες ληστείες στη θάλασσα.

	Ενίσχυση της συνεργασίας και αύξηση των επιχειρησιακών αλληλεπιδράσεων με όλους τους εταίρους στη θάλασσα			
	2.1.5	Τοποθέτηση αξιωματικών συνδέσμων της ΕΕ σε περιφερειακά κέντρα συγχώνευσης θαλάσσιων πληροφοριών σε θαλάσσιες περιοχές ενδιαφέροντος για την προώθηση της ανταλλαγής πληροφοριών και της συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων της και, κατά περίπτωση, για την αξιολόγηση της σκοπιμότητας άμεσης σύνδεσης των εν λόγω κέντρων συγχώνευσης με τα σχετικά συστήματα θαλάσσιας επιτήρησης της ΕΕ	Από το 2023	KM, EYED
	2.1.6	Προώθηση της χρήσης πλατφορμών όπως IORIS και YARIS από τα ναυτικά μέσα των κρατών μελών που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της ΣΠΘ για εξωτερική επικοινωνία και στο πλαίσιο ασκήσεων με παράκτια κράτη και εταίρους.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, EYED, EOA
	2.1.7	Δημιουργία μη στρατιωτικών εργαλείων συνεργασίας μεταξύ των θαλάσσιων επιχειρήσεων που εκτελούν τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι οργανισμοί της ΕΕ.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EYED, EOA, EMSA, Ευρωπαϊκό, SatCen, Frontex
	Συμπερίληψη της ασφάλειας στη θάλασσα στις σχέσεις με τις χώρες εταίρους και τους περιφερειακούς οργανισμούς			
	2.1.8	Ανάπτυξη δεσμών με χώρες εταίρους και περιφερειακούς οργανισμούς με δραστηριοποίηση σε κοινά έργα που σχετίζονται με την ασφάλεια και την προστασία στη θάλασσα, κατά περίπτωση.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
	2.1.9	Ανάπτυξη της συνεργασίας ως προς τα καθήκοντα των αρχών ακτοφυλακής στο πλαίσιο υφιστάμενων ή επικείμενων ρυθμίσεων εργασίας και συμφωνιών περί καθεστώτος με χώρες εταίρους, μεταξύ	Από το 2023	KM, EYED, Frontex, EMSA, EFCA

		άλλων για την ενίσχυση της θαλάσσιας επιτήρησης.		
2.2 Συνεργασία με εταίρους εκτός ΕΕ για την ενίσχυση της θαλάσσιας επιτήρησης	Συνεργασία με εταίρους εκτός ΕΕ σχετικά με λύσεις διαλειτουργικότητας για την ανταλλαγή πληροφοριών θαλάσσιας επιτήρησης			
	2.2.1	Διατήρηση της στήριξης προς την περιφερειακή αρχιτεκτονική για τη θαλάσσια ασφάλεια στον Δυτικό Ινδικό Ωκεανό.	Σε κυλιόμενη βάση	Επιτροπή, EYED
	2.2.2	Βελτίωση της ανταλλαγής πληροφοριών με χώρες εταίρους στο πλαίσιο του EUROSUR και μέσω της ενεργοποίησης ειδικών εικόνων της κατάστασης (άρθρο 27 του κανονισμού για την Ευρωπαϊκή Συνοριοφυλακή και Ακτοφυλακή 2.0).	Έως το τέλος του 2024	KM, Επιτροπή, EYED, EOA, Frontex
	Ενίσχυση των αρχιτεκτονικών ασφάλειας στη θάλασσα και της διυπηρεσιακής συνεργασίας σε θαλάσσιες λεκάνες και θαλάσσιες περιοχές στρατηγικού ενδιαφέροντος			
	2.2.3	Στήριξη της ανάπτυξης θαλάσσιων ικανοτήτων και ενίσχυση της επίγνωσης του θαλάσσιου τομέα στην περιοχή του Ινδοειρηνικού μέσω του MASE, έως την ολοκλήρωσή του τον Δεκέμβριο του 2023, και στη συνέχεια μέσω του διάδοχου περιφερειακού προγράμματος για την ασφάλεια στη θάλασσα, αρχίζοντας από το 2024, καθώς και μέσω του έργου CRIMARIO, περιλαμβανομένης της πλατφόρμας IORIS.	Σε κυλιόμενη βάση	Επιτροπή, EYED
	2.2.4	Ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ των προγραμμάτων Ecofish και PSP, του CRIMARIO και του MASE, μέχρι την ολοκλήρωσή του, και στη συνέχεια μέσω του διάδοχου περιφερειακού προγράμματος για την ασφάλεια στη θάλασσα.		Επιτροπή, EYED
	2.2.5	Στήριξη της εφαρμογής της αρχιτεκτονικής του Γιαουντέ για την ασφάλεια στη θάλασσα στην περιοχή του Κόλπου της Γουινέας μέσω του GoGIN και της πλατφόρμας YARIS και σε συνεργασία με συναφείς εταίρους.		Επιτροπή, EYED

2.3 Ενίσχυση της συνεργασίας σε διμερές και πολυμερές επίπεδο	Ενίσχυση της συνεργασίας σε διμερές και πολυμερές επίπεδο			
	2.3.1	Εμβάθυνση της συνεργασίας με το NATO για την ασφάλεια στη θάλασσα εντός του συμφωνηθέντος πλαισίου των κοινών δηλώσεων και της κοινής δέσμης προτάσεων, μεταξύ άλλων μέσω του διαρθρωμένου διαλόγου EE-NATO για την ανθεκτικότητα, με πλήρη σεβασμό των αρχών του αμοιβαία ανοικτού χαρακτήρα και της διαφάνειας, της αμοιβαιότητας και της συμμετοχικότητας, καθώς και της αυτονομίας λήψης αποφάσεων αμφοτέρων των οργανισμών ⁸ .	Από το 2023	KM, EYED, EOA
	2.3.2	Ενίσχυση της συνεργασίας με τον ΔΝΟ και τις συμβάσεις περιφερειακών θαλασσών, με σκοπό την αντιμετώπιση απειλών σκόπιμων παράνομων ενεργειών που θα μπορούσαν να επηρεάσουν τα πλοία και τις λιμενικές εγκαταστάσεις σε παγκόσμιο επίπεδο.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EMSA, HELCOM, OSPAR, Σύμβαση της Βαρκελώνης
	2.3.3	Ενίσχυση της συνεργασίας με το UNODC για την αντιμετώπιση του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος στη θάλασσα ή μέσω της θάλασσας.	Από το 2024	KM, EYED, Frontex

Στρατηγικός Στόχος 3: Ανάλυση ηγετικού ρόλου όσον αφορά την επίγνωση του θαλάσσιου τομέα

Στόχοι	Δράσεις	Χρονοδιάγραμμα <i>Αν ισχύει</i>	Ενδιαφερόμενοι φορείς
3.1. Ενίσχυση της επίγνωσης του θαλάσσιου τομέα της ΕΕ	Μέριμνα για την ασφαλή και ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ όλων των σχετικών τομέων και συστημάτων σε ολόκληρη την ΕΕ και την ΕΖΕΣ		

⁸ Για τον κατάλογο των τομέων συνεργασίας βλ. το κείμενο της τρίτης κοινής δήλωσης για τη συνεργασία EE-NATO της 10ης Ιανουαρίου 2023 (<https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2023/01/10/eu-nato-joint-declaration-10-january-2023/>)

	3.1.1	Έναρξη της επιχειρησιακής φάσης του CISE, περιλαμβανομένης της υλοποίησης του διαβαθμισμένου δικτύου CISE.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EMSA ⁹
	3.1.2	Παρότρυνση / παροχή κινήτρων προς τα κράτη μέλη σε συγκεκριμένες αρχές ακτοφυλακής και στρατιωτικές αρχές ώστε να ενταχθούν στην κοινότητα του CISE.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	Επιτροπή, EMSA
	3.1.3	Χρήση του CISE για την ανταλλαγή πληροφοριών θαλάσσιας επιτήρησης, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και την προστασία των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών (π.χ. υποθαλάσσια καλώδια, αγωγοί και υπεράκτιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας).	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EOA, SatCen, EMSA
	3.1.4	Εξέταση της χρήσης του CISE για την ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο της διυπηρεσιακής συνεργασίας, συμπληρωματικά προς τα ήδη υφιστάμενα δίκτυα.	Σε κυλιόμενη βάση, μόλις τεθεί σε λειτουργία το CISE.	KM, EFCA, EMSA και Frontex
	3.1.5	Υποστήριξη της κατάρτισης προγράμματος για την επίγνωση καταστάσεων στον θαλάσσιο τομέα όσον αφορά την άμυνα, με παράλληλη διασφάλιση του συγχρονισμού με τους ενδιαφερόμενους μη στρατιωτικούς φορείς.	Έως το 2024	KM, EOA
	Ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ στρατιωτικών και μη στρατιωτικών ναυτικών αρχών			
	3.1.6	Ενίσχυση του MARSUR και διασφάλιση της ανταλλαγής επιχειρησιακών πληροφοριών μεταξύ του δικτύου MARSUR και του CISE (περιλαμβανομένων διαβαθμισμένων και μη διαβαθμισμένων πληροφοριών).	Τέλη του 2024	Επιτροπή, EMSA, EOA, SatCen, κράτη μέλη

⁹ Η επιχειρησιακή φάση και το χρονοδιάγραμμα κάθε δράσης που αναφέρεται στο παρόν σχέδιο δράσης υπόκεινται στην ενεργοποίηση των καθηκόντων, κατόπιν έγκρισης του διοικητικού συμβουλίου του EMSA.

	3.1.7	Ενίσχυση της επικοινωνίας και του συντονισμού μεταξύ των εθνικών κέντρων θαλάσσιων επιχειρήσεων της ΕΕ μέσω της χρήσης του CISE και του MARSUR, σε περιφερειακή βάση ανάλογα με την περίπτωση, με σκοπό την εκτέλεση και τη βελτίωση της ολοκληρωμένης θαλάσσιας επιτήρησης στις θαλάσσιες λεκάνες γύρω από την ΕΕ.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, Επιτροπή, ΕΟΑ, ΕΥΕΔ (EUMS), EMSA
	3.1.8	Ενίσχυση του MSC-HoA για τη βελτίωση του MDA σε τομείς ζωτικής σημασίας για τη θαλάσσια κυκλοφορία.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, ΕΥΕΔ
	Ενίσχυση της θαλάσσιας επιτήρησης και της ανταλλαγής πληροφοριών, με τη χρήση διαστημικών δυνατοτήτων, τηλεκατευθυνόμενων αεροπορικών συστημάτων (ΣμηΕΑ/RPAS) και άλλων αναδυόμενων τεχνολογιών, μεταξύ άλλων για την προστασία των εξωτερικών συνόρων της ΕΕ			
	3.1.9	Διευκόλυνση της ανταλλαγής συναφών πληροφοριών μεταξύ διαστημικών δυνατοτήτων και μέσων θαλάσσιας επιτήρησης, περιλαμβανομένων των CISE και MARSUR.	Τέλη του 2024	KM, Επιτροπή, EMSA, ΕΟΑ, SatCen
	3.1.10	Πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων και μελλοντικών δυνατοτήτων και υπηρεσιών των διαστημικών προγραμμάτων της ΕΕ, περιλαμβανομένης της συνιστώσας γεωσκόπησης (πρόγραμμα Copernicus, περιλαμβανομένης της θαλάσσιας υπηρεσίας CMEMS και της θαλάσσιας επιτήρησης CMS του εν λόγω προγράμματος), του Galileo (και του οικείου συστήματος αντιμετώπισης απειλών) και του EGNOS, καθώς και του IRIS ¹⁰ , μεταξύ άλλων για τους σκοπούς της θαλάσσιας επιτήρησης, της παρακολούθησης του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, ΕΥΕΔ, EMSA, EFCA, SatCen
	3.1.11	Προώθηση της διαστημικής έρευνας και καινοτομίας για εφαρμογές θαλάσσιας επιτήρησης, μεταξύ άλλων μέσω της συμμετοχής βασικών	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EMSA, Frontex,

¹⁰ https://defence-industry-space.ec.europa.eu/welcome-iris2-infrastructure-resilience-interconnectivity-and-security-satellite-2022-11-17_en

		φορέων και της βιομηχανίας, μαζί με το Δορυφορικό Κέντρο της ΕΕ και το στρατηγικό ερευνητικό θεματολόγιο του Copernicus για την ασφάλεια.		SatCen
	3.1.12	Βελτίωση της ενσωμάτωσης της διαστημικής τεχνολογίας με τηλεκατευθυνόμενα αεροπορικά συστήματα, καθώς και σταθμούς ραντάρ, αεροσκάφη θαλάσσιας περιπολίας και (επανδρωμένα και μη επανδρωμένα) θαλάσσια μέσα με τη χρήση καινοτόμων, κυβερνοανθεκτικών εργαλείων.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, EMSA, Frontex, SatCen
	3.1.13	Ενίσχυση της επιτήρησης με παράκτια και υπεράκτια περιπολικά σκάφη και συμπλήρωσή της με ψηφιακά δικτυωμένες ναυτικές πλατφόρμες υψηλής απόδοσης, περιλαμβανομένων μη επανδρωμένων πλατφορμών, ανάλογα με τους εθνικούς κανόνες.	Υλοποίηση σε πιλοτική βάση έως το 2025	KM, Επιτροπή, EYED, EOA, Frontex
	3.1.14	Συστηματική χρήση καινοτόμων λύσεων (τεχνολογίας και γνώσεων) που προκύπτουν από την έρευνα και καινοτομία στον τομέα της μη στρατιωτικής ασφάλειας της ΕΕ όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα, με χρηματοδότηση στο πλαίσιο των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για τη συνοριακή και εξωτερική ασφάλεια του προγράμματος «Ορίζων 2020», καθώς και συναφών προσκλήσεων στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη».	Από το 2023	Κράτη μέλη
	3.1.15	Εξέταση της δυνατότητας ανάπτυξης σταθερών ραντάρ, οπτικών δορυφορικών και υπερφασματικών συσκευών σε στρατηγικές τοποθεσίες, ώστε να εντοπίζονται και να ταυτοποιούνται καλύτερα οι απειλές για την ασφάλεια στη θάλασσα, κατόπιν σχετικής απόφασης.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, EMSA, Frontex
	3.1.16	Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής και του Μεσογειακού Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής, συμβολή στην ενίσχυση της επίγνωσης του θαλάσσιου τομέα και της ενωσιακής και διεθνούς συνεργασίας μέσω της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών.	Από το 2023	KM, EYED, Επιτροπή, EFCA, EMSA, Frontex
	Ανάπτυξη δυνατοτήτων θαλάσσιας επιτήρησης			

	3.1.17	Εξέταση της δυνατότητας ανάπτυξης του σχεδιασμού εξοπλισμού και συστημάτων όπως για παράδειγμα μιας αποστολής μικρών δορυφόρων υλοποιούμενης μέσω αστερισμού δορυφόρων, δικτύων παράκτιων ραντάρ, μη επανδρωμένων ημισταθερών πλατφορμών στη θάλασσα.	Από το 2023	Επιτροπή, κράτη μέλη
3.2 Συνεργασία με σχετικούς εταίρους εκτός ΕΕ σχετικά με λύσεις διαλειτουργικότητας για την ανταλλαγή πληροφοριών θαλάσσιας επιτήρησης	Συνεργασία με σχετικούς εταίρους εκτός ΕΕ σχετικά με λύσεις διαλειτουργικότητας για την ανταλλαγή πληροφοριών θαλάσσιας επιτήρησης			
	3.2.1	Στήριξη της ανάπτυξης θαλάσσιων ικανοτήτων και ενίσχυση της επίγνωσης του θαλάσσιου τομέα στην περιοχή του Ινδοειρηνικού μέσω του MASE, έως την ολοκλήρωσή του τον Δεκέμβριο του 2023, και στη συνέχεια μέσω του διάδοχου περιφερειακού προγράμματος για την ασφάλεια στη θάλασσα, που θα ξεκινήσει το 2024, καθώς και μέσω του έργου CRIMARIO, περιλαμβανομένης της πλατφόρμας IORIS.	Σε κυλιόμενη βάση	Επιτροπή, EYED
	3.2.2	Στήριξη της εφαρμογής της αρχιτεκτονικής του Γιαουντέ για την ασφάλεια στη θάλασσα στην περιοχή του Κόλπου της Γουινέας μέσω του GoGIN, ιδίως της πλατφόρμας YARIS.	Σε εξέλιξη	Επιτροπή, EYED
	3.2.3	Στήριξη ομονοούντων εταίρων εκτός ΕΕ με δορυφορικές εικόνες και αναλύσεις από οργανισμούς της ΕΕ στο πλαίσιο ειδικών έργων, μεταξύ άλλων όσον αφορά δραστηριότητες ΠΑΑ αλιείας.	Σε εξέλιξη	Επιτροπή, EYED, EFCA, SatCen

Στρατηγικός Στόχος 4: Διαχείριση κινδύνων και απειλών

Στόχοι	Δράσεις		Χρονοδιάγραμμα <i>Αν ισχύει</i>	Ενδιαφερόμενοι φορείς
4.1 Περαιτέρω ανάπτυξη της	4.1.1	Ενίσχυση των δυνατοτήτων συντονισμού και παρέμβασης σε περίπτωση	Σε κυλιόμενη	KM, Επιτροπή,

επίγνωσης και της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση απειλών που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος		συμβάντων και καταστροφών στη θάλασσα, λαμβανομένων δεόντως υπόψη των συστημάτων που φιλοξενεί ο EMSA και του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης, και με την ενίσχυση ή/και την ανάπτυξη ολοκληρωμένης προσέγγισης και ταχείας αντίδρασης για τη διαχείριση περιστατικών στη θάλασσα.	βάση	EYED, EOA, EMSA
	4.1.2	Αύξηση των γνώσεων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, της ανόδου της στάθμης της θάλασσας, των καταιγίδων και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα και αντιμετώπιση των σχετικών κινδύνων και απειλών.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023.	Επιτροπή, EYED, κράτη μέλη, EOA, SatCen
	4.1.3	Ενίσχυση της επίγνωσης του θαλάσσιου τομέα, της έγκαιρης προειδοποίησης και των στρατηγικών προβλέψεων σχετικά με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα, μεταξύ άλλων με τη διευκόλυνση της συλλογής και της ανταλλαγής δεδομένων παρατήρησης των ωκεανών, έπειτα από εκτίμηση κινδύνου.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023.	Επιτροπή, EYED, κράτη μέλη, EOA, Frontex, SatCen
	4.1.4	Επέκταση της κατάρτισης και των ασκήσεων που διεξάγονται από τις αρμόδιες αρχές, με σκοπό την κατάρτιση όσον αφορά την προετοιμασία και την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος όσον αφορά την ασφάλεια στη θάλασσα.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2024	KM, Επιτροπή, EYED
	4.1.5	Συμβολή στην ανάπτυξη του ψηφιακού διδύμου του ωκεανού (DTO), από την οπτική της ασφάλειας στη θάλασσα, για την αντιμετώπιση των αμοιβαίων επιπτώσεων της ασφάλειας στη θάλασσα και του μεταβαλλόμενου περιβάλλοντος και κλίματος.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2024	KM, Επιτροπή

	4.1.6	Εξέταση των δυνατοτήτων αντιμετώπισης των λειτουργιών από πλοίο σε πλοίο που μπορούν να αποτελέσουν υβριδική επίθεση.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	Επιτροπή, κράτη μέλη, ΕΥΕΔ
4.2 Αύξηση της ανθεκτικότητας και της προστασίας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών (π.χ. αγωγών αερίου, υποθαλάσσιων καλωδίων, λιμένων, υπεράκτιων εγκαταστάσεων ενέργειας, τερματικών σταθμών ΥΦΑ και πλωτών μονάδων αποθήκευσης και επαναεριοποίησης)	Ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προστασίας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, λαμβανομένων υπόψη των περιφερειακών ιδιαιτεροτήτων και των επιπέδων απειλής.			
	4.2.1	Προώθηση περιφερειακών έργων σε όλες τις θαλάσσιες λεκάνες ανά την ΕΕ για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της προστασίας των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχεια, η διαθεσιμότητα και η εμπιστευτικότητα διαδικασιών όπως η διανομή ενέργειας και το διαδίκτυο και η κυκλοφορία δεδομένων.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή, ΕΥΕΔ
	4.2.2	Εκπόνηση εκτίμησης κινδύνου και σχεδίων έκτακτης ανάγκης / σχεδίων αποκατάστασης έπειτα από καταστροφή (σε επίπεδο ΕΕ / εθνικό επίπεδο) για τις κρίσιμες θαλάσσιες υποδομές, περιλαμβανομένων όλων των σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων, μεταξύ άλλων και από τον ιδιωτικό τομέα, με την επιφύλαξη της οδηγίας για την ανθεκτικότητα των κρίσιμων οντοτήτων (π.χ. σχετικά με την εκτίμηση κινδύνου κρίσιμων οντοτήτων στον τομέα των μεταφορών και στον υποτομέα των πλωτών μεταφορών).	Από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή, ΕΥΕΔ, EUMS, EOA, EMSA
	4.2.3	Διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων για τις θαλάσσιες υποδομές, με βάση τη σύσταση 15623/22 του Συμβουλίου, χρησιμοποιώντας, κατά περίπτωση, τα πρότυπα σχετικά με τη μεθοδολογία προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τις κρίσιμες υποδομές (CIS) που καταρτίστηκαν στο πλαίσιο του έργου INFRASTRESS.	Από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή
	4.2.4	Διενέργεια τακτικών θαλάσσιων ασκήσεων πλήρους κλίμακας σε	Σε κυλιόμενη	ΚΜ, Επιτροπή,

		πραγματικό χρόνο και σε επίπεδο ΕΕ, με επίκεντρο, μεταξύ άλλων, την προστασία των λιμένων, την αντιμετώπιση κυβερνοαπειλών και υβριδικών απειλών, με τη συμμετοχή και του μηχανισμού πολιτικής προστασίας της Ένωσης, κατά περίπτωση.	βάση, αρχής γενομένης από το 2023	EYED, ECGFF, EOA, Frontex, ENISA
	4.2.5	Εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, με την υποστήριξη των αρμόδιων οργανισμών της ΕΕ, για την εκπόνηση περιφερειακού σχεδίου επιτήρησης των υποβρύχιων και υπεράκτιων υποδομών, με στόχο την αποτροπή εχθρικών ενεργειών κατά των εν λόγω υποδομών. Εντατικοποίηση συνεργασίας για την αξιολόγηση περιστατικών· συνεργασία μεταξύ μη στρατιωτικών και στρατιωτικών αρχών, και όσον αφορά την κοινή χρήση των στοιχείων και την ανταλλαγή πληροφοριών για την προστασία των υποβρύχιων και υπεράκτιων υποδομών. Εντατικοποίηση της συνεργασίας σε αυτόν τον τομέα με ομονοούμες τρίτες χώρες και βασικούς εταίρους, όπως το ΝΑΤΟ, μέσω του διαρθρωμένου διαλόγου ΕΕ-ΝΑΤΟ για την ανθεκτικότητα.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EOA, EMSA
	4.2.6	Ανάπτυξη και εγκατάσταση, κατά περίπτωση, εξειδικευμένων σκαφών και άλλων μέσων (ΣμηΕΑ/RPAS, δορυφορικές εικόνες) για τη διενέργεια περιπολιών και την προστασία των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, περιλαμβανομένων σκαφών επιθεώρησης πολλαπλών ρόλων.	Ανάπτυξη υφιστάμενων μέσων έως τα τέλη του 2023. Ανάπτυξη περαιτέρω μέσων/στοιχείων έως το 2025.	KM, EOA, SatCen
	4.2.7	Διενέργεια περαιτέρω έρευνας για την προστασία των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών, μεταξύ άλλων για την υποστήριξη των σχετικών	Έως το 2025	KM, EOA

		συστάσεων της συντονισμένης ετήσιας επανεξέτασης στον τομέα της άμυνας (CARD).		
	4.2.8	Ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των εθνικών αρχών όσον αφορά την ασφάλεια των πλοίων και των λιμένων, σύμφωνα με τη σύμβαση SOLAS, τον κώδικα ISPS, τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 725/2004 ¹¹ και την οδηγία 2005/65/ΕΚ ¹² .	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, EMSA
	4.2.9	Βελτίωση των μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών με ομονοούσες χώρες εταίρους, κατά περίπτωση, για την ενίσχυση της ανταλλαγής πληροφοριών και της επιτήρησης των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
4.3 Βελτίωση της κυβερνοασφάλειας	Αξιολόγηση των κινδύνων στον κυβερνοχώρο και προσδιορισμός κατάλληλων μέτρων ασφάλειας			
	4.3.1	Εφαρμογή των σχετικών κατευθυντήριων γραμμών για τον θαλάσσιο κλάδο, ιδίως όσον αφορά τους λιμένες στο πλαίσιο της οδηγίας NIS2.	Από το 2024	KM, Επιτροπή
	4.3.2	Περαιτέρω ανάπτυξη κοινών δυνατοτήτων κυβερνοεπιτήρησης για τις ναυτικές αρχές / τις αρχές ακτοφυλακής. Ανάπτυξη της ικανότητας του θαλάσσιου κλάδου να αντιμετωπίζει κυβερνοαπειλές μέσω της ενθάρρυνσης της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και της κατάρτισης κατευθυντήριων γραμμών μεταξύ ναυτιλιακών φορέων, καθώς και περαιτέρω αντιμετώπισης προβλημάτων του κυβερνοχώρου στους τομείς της ασφάλειας και της προστασίας σε επίπεδο Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (ΔΝΟ).	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EMSA, ENISA
	4.3.3	Ανάπτυξη συνεργασίας για την κυβερνοασφάλεια στον θαλάσσιο τομέα με ομονοούσες τρίτες χώρες, σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο, μεταξύ άλλων	Από το 2023	KM, Επιτροπή, ENISA

¹¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 725/2004

¹² Οδηγία 2005/65/ΕΚ

		με στόχο την ενίσχυση της προστασίας των ψηφιακών θαλάσσιων υποδομών.		
	4.3.4	Βελτίωση της ανθεκτικότητας των ναυτικών αρχών με τη διοργάνωση τακτικών προγραμμάτων κατάρτισης σχετικά με τη διαχείριση κρίσεων στο πεδίο της κυβερνοασφάλειας και την ανάπτυξη νοοτροπίας κοινής αντίδρασης σε περιστατικά.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2024.	KM, Επιτροπή, ENISA, EMSA, Frontex
	4.3.5	Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με την κυβερνοασφάλεια και περαιτέρω ανάπτυξη ολοκληρωμένης διαδικασίας χαρτογράφησης για την κυβερνοασφάλεια στη ναυτιλία με σκοπό τον προσδιορισμό ευθυνών.	Από το 2024	KM, Επιτροπή, EMSA, ENISA
4.4 Ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ΕΕ και βελτίωση της απόκρισης σε παρεμβάσεις και χειραγώγηση των πληροφοριών, καθώς και άλλες υβριδικές απειλές που αφορούν την ασφάλεια στη θάλασσα	Αντιμετώπιση των παρεμβάσεων και της χειραγώγησης των πληροφοριών από ξένες και εγχώριες πηγές, καθώς και άλλων υβριδικών απειλών που σχετίζονται με τον θαλάσσιο τομέα			
	4.4.1	Υλοποίηση ανταφηγημάτων που σχετίζονται με τον τομέα της θάλασσας, μεταξύ άλλων με τη μεταβίβαση των εξουσιών που απαιτούνται στις επιχειρησιακές αρχές (διοικητές επιχειρήσεων) για την αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και την υλοποίηση μέτρων αντίδρασης.	Από το 2023	KM, ΕΥΕΔ και ναυτικές επιχειρήσεις της ΕΕ
	4.4.2	Προώθηση της συνεργασίας στα καθήκοντα ακτοφυλακής της ΕΕ για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών στον θαλάσσιο τομέα, μεταξύ άλλων.	Σε κυλιόμενη βάση, από το 2023.	KM, Επιτροπή, EMSA, Frontex
4.5 Αξιολόγηση των δυνητικών επιπτώσεων όσον αφορά την ασφάλεια που έχουν οι άμεσες ξένες	4.5.1	Αξιολόγηση των επενδύσεων σε θαλάσσιες υποδομές από οντότητες εκτός ΕΕ στο πλαίσιο του ενωσιακού μηχανισμού συνεργασίας που βασίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2019/452 ¹³ .	Σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/452

επενδύσεις σε θαλάσσιες υποδομές				
4.6 Ανάπτυξη ολοκληρωμένης αντιμετώπισης του μη εκραγέντος υλικού στις θαλάσσιες λεκάνες ανά την ΕΕ	4.6.1	Με βάση πιλοτικές δραστηριότητες σχετικές με το μη εκραγέν υλικό οι οποίες διεξάγονται στη Βαλτική Θάλασσα, κατάρτιση ολοκληρωμένου σχεδίου για τις θαλάσσιες λεκάνες ανά την ΕΕ, με σκοπό τη χαρτογράφηση του είδους, της θέσης και της ποσότητας του μη εκραγέντος υλικού από στρατιωτικές δραστηριότητες, στο πλαίσιο της προσπάθειας για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών τους επιπτώσεων, τη φροντίδα για την ασφάλεια των θαλάσσιων διαδρόμων και τη διευκόλυνση της ανάπτυξης θαλάσσιων οικονομικών δραστηριοτήτων. Ταυτόχρονα, προσδιορισμός των υφιστάμενων και των αναγκαίων δυνατοτήτων της ΕΕ καθώς και των κατάλληλων χρηματοδοτικών μηχανισμών για την αντιμετώπιση του μη εκραγέντος υλικού στις θαλάσσιες λεκάνες ανά την ΕΕ.	Από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή
4.7 Εντατικοποίηση της προετοιμασίας έναντι τρομοκρατικών πράξεων, παράνομων πράξεων και εγκλημάτων στη θάλασσα, απειλών κατά της ελευθερίας της ναυσιπλοΐας και υβριδικών απειλών	4.7.1	Διενέργεια επαρκούς αριθμού επιθεωρήσεων για την ασφάλεια στη θάλασσα και μέριμνα για την κατάλληλη ασφάλεια και προστασία των πλοίων, των λιμένων και των λιμενικών εγκαταστάσεων στην ΕΕ, σύμφωνα με την ισχύουσα διεθνή και ενωσιακή νομοθεσία.	Σε εξέλιξη σε ετήσια βάση	ΚΜ, Επιτροπή, EMSA
	4.7.2	Ενίσχυση της ικανότητας πρόληψης, εντοπισμού και καταπολέμησης των παράνομων δραστηριοτήτων στη θάλασσα, περιλαμβανομένης της πειρατείας, στο πλαίσιο της ΣΠΘ και μέσω της συνεργασίας με ομονοούντες και στρατηγικούς εταίρους.	Σε κυλιόμενη βάση	ΚΜ, ΕΥΕΔ
	4.7.3	Ολοκλήρωση της εκτίμησης κινδύνου της Επιτροπής για τη βελτίωση της	Σε εξέλιξη	Επιτροπή

		ασφάλειας των επιβατηγών πλοίων και την εξεύρεση λύσεων για την αντιμετώπιση κοινών κινδύνων και απειλών για την ασφάλεια των επιβατηγών πλοίων στην ΕΕ.		
	4.7.4	Εκπόνηση μελέτης για τη χαρτογράφηση όλων των σχετικών υποθαλάσσιων υποδομών, των σχετικών ικανοτήτων και εφεδρειών, των τρωτών σημείων, των απειλών και των κινδύνων για τη διαθεσιμότητα των υπηρεσιών, των επιπτώσεων της διακοπής λειτουργίας των υποθαλάσσιων καλωδίων για τα κράτη μέλη και την Ένωση στο σύνολό της καθώς και του μετριασμού των κινδύνων, για την επιδιόρθωση των ικανοτήτων, και τη διατύπωση συστάσεων προκειμένου να διασφαλιστεί αυξημένη ανθεκτικότητα/εφεδρεία, εάν παραστεί ανάγκη.	Από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή
4.8 Ενίσχυση της ικανότητας συμβολής στην καταπολέμηση των οργανωμένων και σοβαρών διεθνών απειλών και παράνομων δραστηριοτήτων προκειμένου να αυξηθεί η εσωτερική ασφάλεια της ΕΕ	4.8.1	Βελτίωση και αύξηση της ικανότητας που έχουν τα κράτη μέλη, με την υποστήριξη των αρμόδιων οργανισμών, να προλαμβάνουν, να εντοπίζουν και να καταπολεμούν την παράνομη διακίνηση που πραγματοποιείται μέσω θαλάσσιων μεταφορών ή στη θάλασσα (όπως περιβαλλοντικά εγκλήματα, διακίνηση όπλων και ναρκωτικών, λαθραία διακίνηση μεταναστών και εμπορία ανθρώπων, ΠΑΑ αλιεία κ.λπ.), ιδίως με την ανάπτυξη δράσεων στο πλαίσιο της EMPACT.	Από το 2023	ΚΜ, EFCA, EMSA, Frontex, Επιτροπή, Ευρωπαϊκή
	4.8.2	Διερεύνηση της δυνατότητας περαιτέρω χρήσης των πληροφοριών σχετικά με τους επιβάτες τις οποίες παρέχουν οι θαλάσσιοι μεταφορείς, λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων διεθνών, ενωσιακών και εθνικών κανόνων, προκειμένου να ενισχυθεί η ασφάλεια στα εξωτερικά σύνορα και εντός της ΕΕ.	Από το 2023	ΚΜ, Επιτροπή, Frontex, Ευρωπαϊκή
4.9 Περιορισμός των κινδύνων για την ασφάλεια	4.9.1	Εκτίμηση των κινδύνων με βάση τη φύση των δεδομένων που ανταλλάσσονται και προσδιορισμός των πόρων και των διαδικασιών που	Από το 2023	SatCen, EYED, Επιτροπή, κράτη

που συνδέονται με την ανταλλαγή θαλάσσιων δεδομένων με τρίτες χώρες		απαιτούνται για τη διαχείριση αυτών των κινδύνων.		μέλη
---	--	---	--	------

Στρατηγικός Στόχος 5: Ενίσχυση δυνατοτήτων

Στόχοι	Δράσεις		Χρονοδιάγραμμα <i>Αν ισχύει</i>	Ενδιαφερόμενοι φορείς
5.1 Ενίσχυση των δυνατοτήτων επιφανείας	Ενίσχυση των μελλοντικών δυνατοτήτων επιφανείας και αντιμετώπιση των ελλείψεων σε στρατηγικούς παράγοντες διευκόλυνσης			
	5.1.1	Προώθηση του τομέα επικέντρωσης της CARD που αφορά τα ευρωπαϊκά περιπολικά πλοία επιφανείας.	Από το 2023	KM, EOA
	5.1.2	Ανάπτυξη κοινών απαιτήσεων προστασίας των ναυτικών δυνάμεων των κρατών μελών της ΕΕ, αποφεύγοντας τις περιττές επικαλύψεις.	By 2025	KM, EYED (EUMS), EOA
	5.1.3	Έναρξη δραστηριοτήτων για την αύξηση της απόδοσης των συστημάτων πρόωσης, παραγωγής, αποθήκευσης και διαχείρισης ενέργειας, καθώς και της εφοδιαστικής μέσω της εφαρμογής νέων τεχνολογιών.		
	5.1.4	Υποστήριξη της θαλάσσιας στρατιωτικής κινητικότητας μέσω της έγκρισης τεχνικής ρύθμισης για ρυθμίσεις αδειοδότησης διασυνοριακών μετακινήσεων στον θαλάσσιο τομέα.		
	5.1.5	Ανάπτυξη κοινών απαιτήσεων και προδιαγραφών για μελλοντικά μη επανδρωμένα συστήματα, με διασφάλιση της διαλειτουργικότητας των εν λόγω συστημάτων.		
	5.1.6	Παροχή στήριξης, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών, για έργα στο πλαίσιο της PESCO, περιλαμβανομένης της ευρωπαϊκής κορβέτας περιπολίας.		

	5.1.7	Προώθηση πραγματικής ανάπτυξης δυνατοτήτων και απόκτησης του πλοίου πρώτης κατηγορίας της ευρωπαϊκής κορβέτας περιπολίας	Από το 2023	KM, Επιτροπή
	5.1.8	Προώθηση πραγματικής ανάπτυξης δυνατοτήτων ενός ημιαυτόνομου σκάφους επιφανείας μεσαίου μεγέθους με αρθρωτά ωφέλιμα φορτία αποστολής	By 2024	KM, Επιτροπή
	5.1.9	Προώθηση της ανάπτυξης μελλοντικών ναυτικών δυνατοτήτων, δηλαδή ενός λειτουργικού έξυπνου συστήματος συστημάτων για μελλοντικές ναυτικές πλατφόρμες	By 2025	KM, Επιτροπή
	5.1.10	Προώθηση πραγματικής ανάπτυξης δυνατοτήτων ναυτικής συνεργατικής δραστηριοποίησης με βάση τη ναυτική συνεργατική επιτήρηση	By 2026	KM, Επιτροπή
5.2 Ενίσχυση των υποβρύχιων δυνατοτήτων	Ενίσχυση των υποβρύχιων δυνατοτήτων της ΕΕ περιλαμβανομένων των αντιμέτρων κατά των ναρκών θαλάσσης			
	5.2.1	Ανάπτυξη ενωσιακής έννοιας των επιχειρήσεων που αφορούν αντίμετρα κατά των ναρκών, με σκοπό την υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για την ασφαλή ναυσιπλοΐα και λειτουργία θαλάσσιων σκαφών και μη επανδρωμένων συστημάτων, περιλαμβανομένης της αξιοποίησης των ευκαιριών που προκύπτουν από τις δράσεις ανάπτυξης και έρευνας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας.	By 2025	KM, Επιτροπή, EOA
	5.2.2	Συνέχιση της ανάπτυξης στοχευμένων έργων στο πλαίσιο της PESCO (ATT, DIVERPACK, EUNDDC και MAS MCM) και αξιοποίηση της στήριξης συνεργατικής και κοινής έρευνας και ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας και από έργα στο πλαίσιο του πρόδρομου προγράμματός του, δηλαδή του ευρωπαϊκού προγράμματος βιομηχανικής ανάπτυξης στον τομέα της άμυνας (EDIDP).		
	5.2.3	Βελτίωση των ανθυποβρυχιακών δυνατοτήτων, περιλαμβανομένης της ανίχνευσης, όσον αφορά τόσο την τεχνολογία όσο και τις διαδικασίες.	By 2025	KM, EOA

	5.2.4	Προώθηση της ανάπτυξης τεχνολογιών που σχετίζονται με τη συνεργασία μεταξύ επανδρωμένων ή μη επανδρωμένων υποβρύχιων μέσων που λειτουργούν ως ομάδα ή σμήνος, και με την υποβρύχια παρατήρηση, ανίχνευση, εντοπισμό και επικοινωνία.	Από το 2023	Επιτροπή, κράτη μέλη
	5.2.5	Προώθηση των τεχνολογικών εξελίξεων και λύσεων για την πρώτη φάση της εφαρμογής της έννοιας των συστημάτων εξ αποστάσεως εξουδετέρωσης ναρκών.	By 2024	Επιτροπή, κράτη μέλη
	5.2.6	Προώθηση της ανάπτυξης δυνατοτήτων για την εξασφάλιση υποδομών ζωτικής σημασίας στον θαλάσσιο πυθμένα, καθώς και δυνατοτήτων για την καταπολέμηση υποβρύχιων σμηνών που αποτελούνται από ετερογενή μη επανδρωμένα υποβρύχια οχήματα.	Από το 2023	Επιτροπή, κράτη μέλη
	5.2.7	Προώθηση πραγματικής ανάπτυξης δυνατοτήτων για ένα βαρύ πολυδύναμο δρόμο ναρκαλίευσης.	Από το 2023	Επιτροπή, κράτη μέλη
5.3 Υποστήριξη του ναυτικού και της ακτοφυλακής των κρατών μελών της ΕΕ για την ανάπτυξη κρίσιμων τεχνολογιών και βιομηχανικών δυνατοτήτων	Προσδιορισμός τεχνολογιών και ερευνητικών δραστηριοτήτων για την αντιμετώπιση των αναγκών όσον αφορά τις δυνατότητες, λαμβανομένου μεταξύ άλλων υπόψη και του γενικού στρατηγικού θεματολογίου του ΕΟΑ			
	5.3.1	Προώθηση της έρευνας για καινοτόμες λύσεις σχετικά με την παραγωγή, την αποθήκευση, τη διαχείριση και τη διανομή ηλεκτρικής ενέργειας που είναι αναγκαίες για την κάλυψη των υψηλών ενεργειακών απαιτήσεων των νέων συστημάτων.	By 2025	ΚΜ, Επιτροπή, ΕΟΑ
	5.3.2	Αύξηση του αυτόνομου συντονισμού της συνεργασίας μεταξύ επανδρωμένων ή μη επανδρωμένων μέσων που λειτουργούν ως ομάδα, περιλαμβανομένων των τεχνολογιών σμήνους.		
	5.3.3	Διασφάλιση της επιτήρησης και της προστασίας ανθεκτικών και ισχυρών υποβρύχιων δικτύων επικοινωνιών υψηλών ταχυτήτων, με τη συμμετοχή του κλάδου και τρίτων χωρών, κατά περίπτωση.		
	5.3.4	Έρευνα και ενσωμάτωση ανατρεπτικών τεχνολογιών, περιλαμβανομένης		

		της τεχνητής νοημοσύνης, τεχνολογιών μαζικών δεδομένων και κβαντικών τεχνολογιών.		
	5.3.5	Έρευνα και ανάπτυξη κοινής ψηφιακής αρχιτεκτονικής και υποδομής για τα πλοία.		
	5.3.6	Αύξηση της αυτοματοποίησης των σκαφών με την ανάπτυξη ανθεκτικών αυτοματοποιημένων πλατφορμών και συστημάτων με μειωμένα πληρώματα, καθώς και συστημάτων υποστήριξης της λήψης αποφάσεων.		
	Προσδιορισμός και συνεργατική αντιμετώπιση κρίσιμων εξαρτήσεων που επηρεάζουν την τεχνολογική και βιομηχανική βάση της ΕΕ στον τομέα της άμυνας (EBTBA)			
	5.3.7	Με την εκτέλεση εργασιών σχετικά με βασικές στρατηγικές δραστηριότητες, αύξηση της επίγνωσης και προώθηση κοινής αντίληψης μεταξύ των κρατών μελών, των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των φορέων της αμυντικής βιομηχανίας σχετικά με τις υφιστάμενες ελλείψεις και τα υφιστάμενα κενά όσον αφορά τους βιομηχανικούς και τεχνολογικούς τομείς, καθώς και τα κενά δεξιοτήτων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν την ελευθερία δράσης της ΕΕ.	Σε εξέλιξη	KM, ΕΟΑ
	5.3.8	Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών με την ανάπτυξη έργων που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Άμυνας και προώθηση της από κοινού προμήθειας ναυτικών δυνατοτήτων, μεταξύ άλλων βάσει πρωτοβουλιών της ΕΕ στον τομέα της άμυνας και με τη στήριξή τους.	Σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή, ΕΟΑ
	Ευθυγράμμιση των δραστηριοτήτων του ναυτικού και της ακτοφυλακής με τους στόχους της Πράσινης Συμφωνίας της ΕΕ.			
	5.3.9	Εκτίμηση της δυνατότητας συνύπαρξης μεταξύ υπεράκτιων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και αμυντικών δραστηριοτήτων, με ανάλυση του αν θα μπορούσε να υλοποιηθεί η ανάπτυξη υπεράκτιων έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ή άλλων βιώσιμων χρήσεων σε	By 2025	KM, Επιτροπή, EYED, ΕΟΑ

		θαλάσσιες περιοχές που προορίζονται ή χρησιμοποιούνται για στρατιωτικές δραστηριότητες.		
	5.3.10	Ανάπτυξη τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ανανεώσιμα καύσιμα, μετασκευή κινητήρων, εξηλεκτρισμός κ.λπ.) που είναι κατάλληλες για στρατιωτική χρήση στον θαλάσσιο τομέα.		

Στρατηγικός Στόχος 6: Εκπαίδευση και κατάρτιση

Στόχοι	Δράσεις		Χρονοδιάγραμμα <i>Αν ισχύει</i>	Ενδιαφερόμενοι φορείς
6.1 Ανταλλαγή εκπαίδευσης, κατάρτισης και δεξιοτήτων μεταξύ όλων των τομέων, των κρατών μελών και των χωρών εταίρων	6.1.1	Αξιοποίηση του έργου που επιτελούν οι οργανισμοί (EFCA, EMSA, Frontex) για την ανάπτυξη ικανοτήτων και εξειδικευμένης κατάρτισης στο πλαίσιο της τριμερούς συμφωνίας συνεργασίας για τη διοργάνωση διατομεακής κατάρτισης στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα όσον αφορά την επιβολή του νόμου, τον στρατιωτικό τομέα, τον έλεγχο των συνόρων, την ακτοφυλακή, την κυβερνοασφάλεια, την προστασία των κρίσιμων θαλάσσιων υποδομών κ.λπ.	Από το 2023	KM, EFCA, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.1.2	Προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση στον τομέα της ασφάλειας στη θάλασσα.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
	6.1.3	Προώθηση της συνεργασίας και της κατάρτισης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του ECGFF, με κέντρα διαπιστευμένα από τα κράτη μέλη και το NATO, κέντρα αριστείας κ.λπ., με πλήρη σεβασμό των αρχών του αμοιβαίου ανοικτού χαρακτήρα και της διαφάνειας, της αμοιβαιότητας και της συμμετοχικότητας, καθώς και της αυτονομίας λήψης αποφάσεων αμφοτέρων των οργανισμών.	Από το 2023	KM, EYED, EFCA, EMSA, Frontex

	6.1.4	Εξέταση του ενδεχομένου θέσπισης ενός στρατιωτικού διεθνούς ναυτικού εξαμήνου στο πλαίσιο της «ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας για την ανταλλαγή νέων αξιωματικών» (EMILYO – Στρατιωτικό Erasmus ¹⁴).	Από το 2023	KM, EYED (EAAA)
	6.1.5	Εκτέλεση κοινών ασκήσεων με εταίρους εκτός ΕΕ για την ενίσχυση της διαλειτουργικότητας.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EYED
6.2 Αξιοποίηση του έργου που εκτελούν οργανισμοί και φόρουμ	6.2.1	Συνέχιση της ad hoc συμμετοχής στην άσκηση COASTEX βάσει σχεδιασμού των κρατών μελών, βελτίωση και διαφοροποίηση της COASTEX και τακτική διεξαγωγή σχετικών δραστηριοτήτων στις θαλάσσιες λεκάνες ανά την ΕΕ.	Σε εξέλιξη	KM, EFCA, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.2.2	Εκτέλεση δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων κατά την υλοποίηση θαλάσσιων επιχειρήσεων πολλαπλών σκοπών (ΘΕΠΣ) σε επιλεγμένες θαλάσσιες λεκάνες ανά την ΕΕ, κατόπιν αιτήματος των κρατών μελών και αξιοποιώντας τις εργασίες του EMSA, της EFCA και του Frontex.	Σε εξέλιξη	KM, EFCA, EMSA, Frontex
	6.2.3	Κοινοποίηση των διδαγμάτων που αντλούνται από τη λειτουργία του τομεακού πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για την ακτοφυλακή και παροχή κατευθυντήριων γραμμών, βοήθειας και υποστήριξης για την εφαρμογή ορθών πρακτικών, μεταξύ άλλων όσον αφορά την κυβερνοασφάλεια.	Σε κυλιόμενη βάση	KM, EFCA, EMSA, Frontex
6.3. Ενίσχυση των δεξιοτήτων και των προγραμμάτων σπουδών που αφορούν την κυβερνοασφάλεια και την υβριδική ασφάλεια στον	6.3.1	Αξιοποίηση των γνώσεων και της κατάρτισης που παρέχει το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών του Ελσίνκι (HCoE), περιλαμβανομένου του σκέλους που αφορά το έργο του για την ασφάλεια στη θάλασσα, και με βάση το εγχειρίδιο για τις θαλάσσιες υβριδικές απειλές του HCoE ¹⁵ .	Σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή, EYED, HCoE
	6.3.2	Ενίσχυση των δεξιοτήτων ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, στο διάστημα και	Από το 2023	KM, Επιτροπή,

¹⁴ <http://www.emilyo.eu/>· η πρωτοβουλία EMILYO δεν συνδέεται με το πρόγραμμα Erasmus+.

¹⁵ Το εγχειρίδιο του HCoE αποτελεί τη βάση για σχετικά προγράμματα κατάρτισης για τα συμμετέχοντα κράτη, τους φορείς της ΕΕ και του NATO και τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής.

θαλάσσιο τομέα		ασφάλειας από υβριδικές απειλές, μέσω της υποστήριξης σειράς στοχευμένων μαθημάτων κατάρτισης σχετικά με τις κυβερνοδεξιότητες και τις ψηφιακές δεξιότητες για τον θαλάσσιο τομέα.		EMSA
	6.3.3	Ενίσχυση των δεξιοτήτων ασφάλειας στον κυβερνοχώρο και ασφάλειας από υβριδικές απειλές μέσω στοχευμένων προγραμμάτων σπουδών που θα καταρτιστούν από τους αρμόδιους φορείς ή/και τις αρχές των κρατών μελών, λαμβανομένου υπόψη ότι τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχουν αναθέσει στον EMSA να καταρτίσει έναν κύκλο μαθημάτων για την κυβερνοασφάλεια στη θάλασσα για το 2023.	Από το 2023	KM, Επιτροπή, EMSA
6.4 Ανάπτυξη ικανοτήτων	6.4.1	Διεξαγωγή στοχευμένων προγραμμάτων κατάρτισης, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του ECGFF, που προσφέρονται σε εταίρους εκτός ΕΕ και σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, μεταξύ άλλων και από τον ιδιωτικό τομέα, κατά περίπτωση, με σκοπό την αντιμετώπιση υφιστάμενων και αναδυόμενων απειλών για την ασφάλεια στη θάλασσα.	Σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή, EYED, EMSA, Frontex, EFCA, ECGFF
	6.4.2	Προώθηση δραστηριοτήτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε χώρες εταίρους για την προσέλκυση γυναικών σε σχετικούς τομείς, περιλαμβανομένων των καθηκόντων της ακτοφυλακής, με τη συμμετοχή και σχετικών οργανισμών της ΕΕ καθώς και σχετικών ενδιαφερόμενων φορέων, μεταξύ άλλων από τον ιδιωτικό τομέα, κατά περίπτωση.	Σε εξέλιξη	KM, Επιτροπή, EYED, EMSA, Frontex, ECGFF
	6.4.3	Περαιτέρω ανάπτυξη του στρατιωτικού διεθνούς ναυτικού εξαμήνου, περιλαμβανομένου προγράμματος ανταλλαγής νέων αξιωματικών.	Από το 2023	KM, EYED
	6.4.4	Διεξαγωγή στρατιωτικών και μη στρατιωτικών ασκήσεων βάσει σεναρίων που περιλαμβάνουν κοινή δικαιοδοσία ή κοινή χρήση δυνατοτήτων.	Από το 2023	

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

A

ASEAN: Σύνδεσμος Κρατών της Νοτιοανατολικής Ασίας (Association of Southeast Asian Nations)

ATT: Αντιτορπιλική torpύλη (Anti-Torpedo Torpedo) (έργο στο πλαίσιο της PESCO)

C

CARD: Συντονισμένη ετήσια επανεξέταση στον τομέα της άμυνας (Coordinated Annual Review on Defence)

CIS: Κρίσιμες υποδομές (Critical Infrastructure)

CISE: Κοινό περιβάλλον ανταλλαγής πληροφοριών (Common Information Sharing Environment)

Copernicus: Ευρωπαϊκό πρόγραμμα γεωσκόπησης

CRIMARIO: Κρίσιμες ναυτιλιακές οδοί του Ινδοειρηνικού (Critical Maritime Routes Indo-Pacific)

Δ

ΔNO: Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός

D

DTO: Ψηφιακό δίδυμο των ωκεανών (Digital twin of the ocean)

E

EBTBA: Ευρωπαϊκή βιομηχανική και τεχνολογική βάση στον τομέα της άμυνας

EE: Ευρωπαϊκή Ένωση

EOA: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Άμυνας

Έργο PASSMAR: Το πρόγραμμα στήριξης της στρατηγικής για την ασφάλεια και την προστασία στη θάλασσα στην Κεντρική Αφρική (programme d'appui à la stratégie de sûreté et de sécurité maritimes en Afrique centrale)

Έργο SWAIMS: Στήριξη της ολοκληρωμένης ασφάλειας στη θάλασσα της Δυτικής Αφρικής (Support to West Africa Integrated Maritime Security)

EYED: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης

Ευρωπόλ: Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου

EBCGA / Frontex: Ευρωπαϊκός Οργανισμός Συνοριοφυλακής και Ακτοφυλακής (European Border and Coast Guard Agency)

ECGFF: Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής (European Coast Guard Functions Forum)

EFCA: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ελέγχου της Αλιείας (European Fisheries Control Agency)

EGNOS: Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υπέρθεσης για τη Γεωστατική Πλοήγηση (European Geostationary Navigation Overlay Service)

EMPACT: Ευρωπαϊκή Πολυκλαδική Πλατφόρμα κατά των Εγκληματικών Απειλών (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats)

EMSA: Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια στη Θάλασσα (European Maritime Safety Agency)

ENISA: Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Κυβερνοασφάλεια (European Union Agency for Cybersecurity)

EUBAM Libya: Αποστολή συνδρομής της ΕΕ στη Λιβύη για την ολοκληρωμένη διαχείριση των συνόρων (EU Border Assistance Mission in Libya)

EUMS: Στρατιωτικό Επιτελείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Military Staff)

EUMSS: Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ασφάλεια στη θάλασσα (European Union Maritime Security Strategy)

EUNAVFOR: Ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union-led naval force)

EUROSUR: Ευρωπαϊκό σύστημα επιτήρησης των συνόρων (European Border Surveillance System)

G

GALILEO: Ευρωπαϊκό δορυφορικό σύστημα πλοήγησης

H

HCoE: Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, Ελσίνκι

HELCOM: Επιτροπή του Ελσίνκι — Επιτροπή για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Βαλτικής

I

Ιντερπόλ: Διεθνής Οργανισμός Εγκληματολογικής Αστυνομίας

IORA: Ένωση Παράκτιων Χωρών του Ινδικού Ωκεανού (Indian Ocean Rim Association)

K

ΚΠΑΑ: Κοινή Πολιτική Ασφάλειας και Άμυνας

Κώδικας ISPS: Διεθνής Κώδικας για την Ασφάλεια των Πλοίων και των Λιμενικών Εγκαταστάσεων

M

ΜΠΠΕ: Μηχανισμός πολιτικής προστασίας της Ένωσης

MAOC (N): Κέντρο Θαλάσσιων Αναλύσεων και Επιχειρήσεων (Ναρκωτικά) [Maritime Analysis and Operations Centre (Narcotics)]

MARSUR: Αμυντικό σχέδιο θαλάσσιας επιτήρησης (Defence project on maritime surveillance)

MASE: Πρόγραμμα για την προώθηση της περιφερειακής ασφάλειας στη θάλασσα (Programme to Promote Regional Maritime Security)

MAS MCM: Θαλάσσια (ημι)αυτόνομα συστήματα κατά των ναρκών [Maritime (semi-) Autonomous Systems for Mine Countermeasures]

MDA: Επίγνωση του θαλάσσιου τομέα (Maritime domain awareness)

MedCGFF: Μεσογειακό Φόρουμ για τα Καθήκοντα Ακτοφυλακής (Mediterranean Coast Guard Functions Forum)

MSOC: Σειρά μαθημάτων για το προσωπικό θαλάσσιων επιχειρήσεων (Maritime Staff Operators Course)

N

NATO: Οργανισμός του Βορειοατλαντικού Συμφώνου (North Atlantic Treaty Organisation)

NWIO: Βορειοδυτικός Ινδικός Ωκεανός (North-Western Indian Ocean)

O

Οδηγία NIS2: Οδηγία σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση

ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

OSPAR: Επιτροπή Όσλο-Παρισιού (Oslo Paris Commission)

Π

ΠΑΑ αλιεία: Παράνομη, αδήλωτη και ανεξέλεγκτη αλιεία

ΠΟΔΑ: Περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας

P

PESCO: Μόνιμη διαρθρωμένη συνεργασία (Permanent Structured Cooperation)

PNT: Εντοπισμός θέσης, πλοήγηση και χρονισμός (Position, navigation and timing)

PSP: Πρόγραμμα για την προστασία των λιμένων και την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας (Port security and safety of navigation programme)

Σ

ΣμηΕΑ (RPAS): Σύστημα μη επανδρωμένου αεροσκάφους (Remotely Piloted Aircraft System)

S

SatCen: Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Satellite Centre)

SHADE: Κοινή επίγνωση και αποκλιμάκωση των συγκρούσεων (Shared Awareness and Deconfliction)

SOLAS: Διεθνής σύμβαση για την ασφάλεια της ζωής στη θάλασσα (International Convention for the Safety of Life at Sea)

U

UNCLOS: Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (United Nations Convention on the Law of the Sea)

UNODC: Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον έλεγχο των ναρκωτικών και την πρόληψη του εγκλήματος (United Nations Office on Drugs and Crime)